

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZEDER ÚTI TAGÓVODÁJA

„KÖRNYEZETVÉDELEM TOLNAI GYULÁNÉ MÓDSZERÉVEL”
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 028572

Készítette: A MIÓVI Szeder Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2025. szeptember 1.

2025.

MIÓVI Szeder Úti Tagóvodája

*Ha az életedet valami nagyon jónak és valami nemesnek akarod szentelni, sőt Isteninek,
akkor neved az Ifjúságot.”*

/Don Bosco/

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	4
I. HELYZETKÉP.....	4
I.1. Az intézmény bemutatása.....	4
II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	5
III. INTÉZMÉNYKÉP – JÖVŐKÉP.....	6
III.1. Intézménykép.....	6
III.2. Pedagóguskép	7
III.3. A pedagógiai munkát segítő képe	8
III.4. Gyermekkép.....	8
IV. INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLOK, FELADATOK	9
IV. 1. Alapelvek, értékek	9
IV.2. Célok, feladatok	9
V. AZ ÓVODAI ÉLET FELADATAI.....	10
V.1. Az egészséges életmód alakítása.....	10
V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	13
V.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	15
VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	17
VI.1. Hetirend	17
VI.2. Napirend	18
VI.3. Ünnepek.....	18
VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	25
VII.1. Játék	25
VII.2. Munka jellegű tevékenységek	27
VII.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	29
VII.4. Verselés, mesélés.....	31
VII.5. Ének, zene, népi játék, tánc	33
VII.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	36
VII.7. Mozgás.....	39
VII.8. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel	44
VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	50
IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	51
IX.1. A tervező munka és a csoportnapló	51
IX.2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja.....	52
X. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	53
X.1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések.....	54
X.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	54
XI. A GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	56
XII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	57
XII.1. A sajátos nevelésű gyermekek nevelése	57
XII.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése.....	58
XII.3. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása	58
FELHASZNÁLT IRODALOM	59

BEVEZETÉS

Az intézmény bemutatása Óvodánk Komlóstetőn, Miskolc zöldövezeti részében található, távol a város forgatagától. A Bükk hegység lábánál, Tapolca és Diósgyőri Vár között. 1992-ben épült, új egyedi technológiával a lakótelep szívében, családi házak és bérházak gyűrűjében.

Intézményünk 2020-2022 között TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00004 azonosító számú projektje keretében vissza nem térítendő támogatásban részesült. Intézményünk 5 csoportos óvodaként működik, ahol fejlesztőszoba és új tornaterem is támogatja az ide járó gyermekek megfelelő ellátását, fejlesztését. Az óvoda udvarának területe is növekedett, amely így új játékeszközökkel felszerelt udvarrész. Az óvoda működési feltételei megfelelő színvonalon biztosítottak. Az óvoda környezetében található egy uniós játszótér, ami 2014-ben lett felújítva. A jó levegőt a közeli erdő biztosítja.

A lakótelep lakosságát tekintve ~4000 fő. A nagyvárosi átlaghoz képest viszonylag konszolidált lakótelep, ahol az emberek törődnek egymással, környezetükkel. Hajlandóak tenni a lakótelep szépségéért, a közösségi élet tartalmasabbá tételéért, amiben helyi önkormányzati képviselőnk is élen jár, elkötelezett, az óvoda irányában, folyamatos támogatást nyújt.

Óvodánk gyermekeinek zöme Komlóstetői lakos, de az óvoda körzetén kívül eső körzetekből is fogadjuk a gyermekeket. Óvodásaink családi háttere vegyes, nagytöbbségében átlagos. Óvodánk férőhelye, alapító okiratunk szerint 125 fő. Az óvoda modern, tetszetős épületben helyezkedik el, 5 foglalkoztató helyiséggel és az ezekhez tartozó kiszolgálóhelyiségekkel. Az 5 foglalkoztató helyiségből kettőben galéria is található, így javítva a helykihasználást, valamint újabb játéktérterületet, birtokba vehető „életteret” nyújtva a gyermekeknek. A tágas aula szükség esetén tovább bővíthető, egybenyitható két csoportszobával, ideális helyszínt biztosít a különböző óvodai szintű rendezvények számára: teljes óvodai szülői értekezlet, bál, évzárók, farsang, egyéb rendezvények. Az óvoda tágas udvara sok játékot, mozgást tesz lehetővé a gyermekek számára. Az udvari játékok fejlesztése 2021-2022-ben megtörtént modern EU szabványnak megfelelő eszközöket telepítettünk.

I. HELYZETKÉP

I.1. Az intézmény bemutatása

Intézményünk tárgyi feltételei:

A tárgyi feltételek korszerűsítése és fejlesztése a költségvetés lehetőségeinek megfelelően folyamatos, a biztonságos, korszerű, és a pedagógiai gyakorlat megvalósítását szolgáló eszközök beszerzése. A tagóvodánk belső tereinek kialakításakor az óvodai dolgozók esztétikus, praktikus, a gyermekek magas színvonalú ellátását szolgáló, környezeti feltételeket igyekeznek biztosítani. A megfelelő szintű feladatellátáshoz az alapvető eszközökkel az óvodánk rendelkezik. A tagóvodánk a Miskolci Fekete Szeder Alapítvány támogatásával is folyamatosan bővíti eszközeit, tárgyi feltételeit.

Intézmény szervezeti elemei, nevelőtestületünk:

Az intézményt tagintézmény-igazgató vezeti, Igazgatói irányítással. A szakmai munkát logopédus, fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus támogatja. A nevelő munkát közvetlenül segíti 1 fő pedagógiai asszisztens és 5 fő dajka. A jogszabályi kötelezettségüknek megfelelően, az

óvodapedagógusok, rendszeresen vesznek részt, továbbképzéseken és az integrált intézmény keretei között működő munkaközösségek munkájában. A munkaközösségek a megújulás és az új pedagógiai módszerek megismerésének elsődleges színterei. Ilyen módszer például a Zöld Szív természetpedagógiájának joggyakorlatai, melyet pedagógiai programunk mellett vezetünk be az óvodai élet mindennapjaiba. Ebben segítségünkre van a „Zöld Szívvel, lélekkel az óvodában” című módszertani és gyakorlati útmutató, mely áthatja egész pedagógiánkat, és egy környezettudatosabb, empátikusabb nevelési elvet nyújt.

Óvodánk partneri hálózata:

A partnerközpontú működésre törekszünk valamennyi partnerünkkel a gyermek, pedagógus, szülő, fenntartó, társintézmények, közművelődési intézmények, egészségügyi intézmények, köznevelés irányítás intézményei, szakmai szolgáltatás intézményei) a kölcsönös az együttműködés és a kapcsolattartás folyamatos.

II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az intézményünkben fontos, hogy gyermekeinket érzelmi biztonság, otthonosság derűs légkör szeretet vegye körül. Az óvoda épülete, udvara, berendezései megfelelően szolgálják a gyerekek kényelmét, biztosítják egészségük megőrzését, lehetővé teszik a mozgás és játékihívások kielégítését. Helyi programunkban nagy figyelmet fordítunk a gyerekek egyéni, eltérő fejlődési ütemére. Gyermekközpontú nevelésünk fő célja az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve. Intézményünkben olyan pedagógusok nevelik a gyermekeket, akik elkötelezettek programunk értékei iránt. Munkájuk során törekednek az egyéni képességek kibontakoztatására és az egyéni képességek differenciált fejlesztésére.

Programunk: „Környezetvédelem Tolnai Gyuláné módszerével” Sok évvel ezelőtt kidolgozott programjai elsősorban az iskolára készültek. A heurisztikus program - mint nevében is benne van - a felfedezésre épül. Írást - olvasást tanító módszerét, a programnak az óvodára való kiterjesztésére Ica néni egyik volt tanítványa hatására szülőfalujában, Boldván került sor, az ottani óvoda kollektívája segítségével. Az anyanyelvi program gerincét a hangoztatási mondókaanyag, és a titkos nyelv képezik, komoly beszédjavító, iskola-előkészítő szereppel. Számunkra rendkívül szimpatikus a szülőhely - lakókörnyezet - haza megismertetése és megszerettetése irányuló törekvése, a természetes anyagok használatának előtérbe állítása, valamint az erdő és annak élővilágának felfedezése. Gyümölcsprogramunk hozzájárul a gyerekek életre és étrendre neveléséhez és segít abban is, hogy a helyes étkezési szokások kialakuljanak ennél a korosztálynál. Fontosnak tartjuk a szakmai tudás folyamatos bővítését, keressük az önképzés és továbbképzési lehetőségeket. Valljuk, hogy az óvodapedagógusok és a nevelést segítő alkalmazottak együttes munkája elengedhetetlen a hatékony óvodai nevelésünkben. Valljuk, hogy a gyermekeket minden életszakaszban orientálnunk kell valamire, vezetni kell valahová. A felnövekvő nemzedéket fel kell készíteni a változó felnőtt társadalomban való igazodás képességére, arra, hogy őrizze az emberi értékrendet, védje a természetet, hogy tudjanak alkalmazkodni a rohanó világhoz, legyen önbizalmuk, belsőtartásuk. Óvodánk nyitott a családok felé. Kapcsolatainkban ők az elsődleges partnereink elengedhetetlen a kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat, a gyerekek személyiségének kibontakoztatásában fontos a sokoldalú együttműködés. Törekszünk arra, hogy óvodásaink éretté váljanak az iskolára, fizikailag, lelkileg és értelmileg egyaránt.

Fontosnak tartjuk a környezeti nevelés mellett a természeti nevelést is hangsúlyozni, melynek alapja a „természetempátia” (azaz a természettel való azonosulni tudás), ezért programunkat kiegészítettük a Zöld Szív természeti nevelési civil egyesület által kiadott Zöld Szívvel, lélekkel című könyvben található jó gyakorlatokkal. Míg a környezeti nevelés emberközpontú, ez a szemlélet az univerzumból kiindulva bontja le az ember helyét a világban. A zöldszívesek olyan emberek, akik harmonikus egység megalkotására törekszenek a világgal és a benne lévő élő és élettelen dolgokkal. Szemléletüket áthatja a szelíd megismerés és empátia, valamint az az elmélet, miszerint nem felsőbbrendű lények, hanem vendégségbe érkező barátok vagyunk a természetben.

Küldetésünk az programhoz tartozó jogyakorlatokkal, hogy A Zöld Szív 10 pontját betartva terelessük az intézményünkben nevelkedő gyermekeket egy olyan jövő felé, mely fenntarthatóbb, az emberek törekednek benne a környezettudatos magatartásra, a környezet védelmére és a pazarlásmentes életmódra. A 10 pont a következő:

1. Becsüld és óvd a természet értékeit!
2. Szeresd a vadon élő növényeket-fákat, virágokat. A zöldszívesek sohasem tépnek le vadvirágot!
3. Véd a vadon élő állatokat!
4. Gondoskodj élőhelyük megőrzéséről.
5. Végy védnökséged alá egy természeti értéket!
6. Véd meg az itt található növény- és állatvilágot!
7. Vigyázz a patakok, folyók, tavak vizére!
8. Becsüld a jó levegőt!
9. Őrizd a természet és környezeted tisztaságát!
10. Ültess egy fát és vigyázz rá!

Mivel óvodánk nem messze található az erdőtől és zöld övezeti részek veszik körül, ezért mi azt az erdőrészt vesszük védnökségünk alá, mely közel esik hozzánk, és minden korosztály számára lehetséges annak megközelítése. Így már egészen kiscsoporttól el tudjuk kezdeni a 10 pont szem előtt tartására irányuló nevelést.

III. INTÉZMÉNYKÉP – JÖVŐKÉP

III.1. Intézménykép

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig, legfeljebb hétéves korig. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Ezzel összefüggésben kiemelt feladatunknak tekintjük a családok mind jobb megismerését, milyenek a nevelési módszereink, hogyan gondozzák gyermekeinket, milyen szocializációs mintát nyújtanak, milyen a család összetétele. Mindezek feltárása az óvodapedagógus feladata még a gyermek óvodába lépése előtt, hogy meg tudjon felelni a családi nevelés kiegészítésének. Szükségesnek tartjuk az intézményi nyitottságot, hogy a szülő az óvodában folyó munkát megismerve, saját nevelő munkáját tudatosabban végezze, ill. a kölcsönös tapasztalatcserékkel biztosíthassuk a gyermekek személyiségfejlesztését, szocializálódását, személyiségük, testi. Léleki épségük védelmét. Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási

kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. Az információs társadalom digitális állampolgárát célzó, valamint, az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelő munkájukat.

Intézményi jövőkép:

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk. Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

Célunk a Zöld Szív filozófiájának megismertetése és annak beépítése intézményképünkbe és jövőképünkbe. Ezzel is törekszünk arra, hogy a pedagógusok szakmai felkészültségét bővítsük, jógyakorlatokkal egészítsük ki módszertani tárukat. Hiszünk abban, hogy ha megfelelő példával és modell értékű viselkedéssel szolgálunk gyermekeinknek, olyanná válhat a jövő generációja. Ezáltal próbáljuk zöldszívesekké nevelni az intézményünkbe érkező gyermekeket, hogy a természettel harmóniában élve, azt óvva éljék mindennapjaikat.

III.2. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus feladata a családi nevelés kiegészítése, az óvodáskorú gyermekek, testi-lelki-szellemi gondozása, nevelése, fejlesztése.

Az óvodapedagógus legfontosabb személyiségjegyei:

- gyermekszerető,
- empatikus,
- toleráns,
- képes a másság elfogadására és elfogadtatására,
- kreatív,
- türelmes,
- jó humorérzékű,
- jó szervező képességekkel rendelkező,
- kiváló kommunikációs képesség meglátása,

- igazságos,
- igényes,
- rendelkezik egy egészséges önkontrollal,
- tájékozott a természeti és társadalmi dolgokban, valamint szakmai téren egyaránt.

Mindezen tulajdonságok tükrében nevelődő gyermek biztonságban érzi magát, szeretet és odafigyelés veszi körül, személyisége harmonikusan fejlődhet, gyermeki jogai érvényesülhetnek. Az ilyen személyiség jegyekkel rendelkező óvodapedagógusnak nem okoz gondot a többszintű játék átlátása, irányítása, jó helyzetfelismeréssel, reagáló képességgel tovább lendíti, segíti azt.

III.3. A pedagógiai munkát segítők képe

- gyermekszerető, gondoskodó,
- nyugodt, barátságos,
- másságot elfogadó, toleráns,
- empátikus,
- igényes, kötelességtudó. Jó a helyzetfelismerő képessége,
- önálló és tevékeny együttműködés jellemzi,
- modellkövetésre alkalmas,
- elhivatott,
- kompetencia határait betartó,
- alkalmazkodni képes, rugalmas,
- kollégáival együttműködő a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.

Az óvodánk munkatársi közösségének tagjaira jellemző a mélységes gyermekszeretet, a gyermekek védelme, óvása, elfogadása. Fontos az összehangolt munka a dajkákkal, pedagógiai asszisztensekkel. Folyamatos tájékoztatásukra, továbbképzésre megfelelő időt biztosítunk. Ismerik a pedagógiai programban lefektetett alapelveket, tisztázzuk szerepüket az integrációs folyamatokban, világossá, egyértelművé tesszük, hogy a nevelés folyamán mi az ő kompetenciájuk. A folyamatos párbeszéddel, személyes példaadással elősegítjük elfogadó, befogadó, segítő beállítást, mely pozitívan járul hozzá a gyermek – dajka/pedagógiai asszisztens kapcsolathoz. Az óvodapedagógus és a dajka/pedagógiai asszisztens kapcsolata az óvodapedagógus irányításával egymást kiegészítő, szakmai alapokon álló kollegiális viszony. Egymás segítségével alakul ki a munkamegosztás a mindennapi működés során.

III.4. Gyermekkép

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek, és nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanulnak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.

- A gyermekeknek joga van a boldog gyermekkorra, amelyben szívesen jár óvodába.
- Figyelembe veszik az egyenlő hozzáférés biztosításával a gyermekeket megillető jogokat.
- Szeretet- és biztonság igénye nagy.
- Érzelmek vezérlik, környezetéhez kötődő.
- Nagy mozgásigénnyel rendelkezik.
- Érdeklődő, kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint játszhatnak tevékenyek nyitottak környezetük iránt.
- Szívesen vesz részt a napi tevékenységekben. Kíváncsi, őszinte, vidám.
- Kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben, zenében és festésben átélhetik a mesék, a versek szárnyaló világát, átérezhetik a hagyományok üzenetét babázhatnak, dramatizálhatnak.
- Nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről, az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról.
- Játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől.
- Kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják.
- A megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges számukra.
- Az óvodában alkalmazott szabályokat és szokásokat igyekszik betartani.
- Gyakorolja az egészséges életvitel szokásait.

IV. INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLOK, FELADATOK

IV. 1. Alapelvek, értékek

A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi. A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását, egészséges gyermeket egészséges, esztétikus környezetben nevelni a gyermekkel a családért, a családdal a gyermekért.

IV.2. Célok, feladatok

Nevelésünk céljai:

- Testileg, szellemileg egészséges gyermekek nevelése.
- Olyan jártasságok, készségek, képességek kialakítása, melyek biztosítják, az iskolába való átmenetet s megalapozzák ottani életét a gyermeknek.
- A környezetét megismerő, védő, szerető, gondosan alakító gyermekek nevelése.

Nevelési feladataink:

Általános feladatok:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Pedagógiai Programunk kiemelt feladatai:

- a környezet megismerésére, megszerettetésére, védelmére nevelés.

- a zenei nevelés fontossága, a hangoztatási mondóka anyja, az egészségnevelő szerepe, beszédjavító, iskola-előkészítő funkciója (tehetséggondozás, felzárkóztatás.)

Az óvodai nevelés célja: az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.)

Szükséges tehát a gyermek legteljesebb megismerése, fejlődésének nyomon követése s ezek ismeretében olyan tervezett fejlesztés megvalósítása, melyben minden gyermek a saját üteme és fejlettségének megfelelően fejlődhet.

Magunkra nézve kötelezőnek tartjuk a személyiség lapok vezetését, melyen jól nyomon követhető a fejlődés üteme, milyensége, megtorpanása. Ez segíti a tervezést, a továbblépést.

A nevelési cél megvalósítását fokozza az intézmény kapcsolatrendszere, a tevékenységbe ágyazott fejlesztés, valamint az általunk megismert s alkalmazott „Tolnai módszer”, mely segíti az egyéni képességek kibontakoztatását, kiemelt szerepet ad a beszédjavításnak, tehetséggondozásnak, felzárkóztatásnak.

Az óvodai nevelés, az alapelvek megvalósítása érdekében feladatunk:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésére.
- A testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermekközösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról, a tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségterületek közvetítéséről.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

V. AZ ÓVODAI ÉLET FELADATAI

V.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél:

- A gyermekek egészséges és kiegyensúlyozott nevelése
- A gyermekekben az egészséges életmód igényének kialakítása a szokások és szabályok betartásával, ismeretek és szokások belsővé tétele.
- A gyermekek lelki- és testi szükségleteinek kielégítése

Feladat:

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának fejlődésének elősegítése.

- Az egészséges életmód fontos alapja a gyermekek igényeihez alkalmazkodó napirenddel segítünk elő.
- A megfelelő szakembereket is bevonjuk a gyermekek megfelelő fejlődése érdekében.
- A gyermekek egészségének védelme, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés.
- A helyes táplálkozás és egészséges életmód megalapozása a tisztálkodáson, étkezésen, testápoláson keresztül. A változatos étkezésre való ösztönzés.
- Biztonságos és harmonikus környezet biztosítása.

Étkezés:

- Az együttes étkezés során ismerik meg azokat az illemszabályokat, melyek a kulturált étkezés elengedhetetlen feltételei.
- A közösen történő étkezés alatt formálódik a gyermek egyéni ízlése.
- Az egyéni érzékenységet mindig figyelembe vesszük (allergia stb.)
- A gyermeknek nem csak az étkezések után biztosítjuk a folyadék bevitelét, hanem a nap folyamán bármikor.
- A gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása is hozzájárul a gyermekek egészséges életmódjának alakulásához, folyamatos vitaminbeviteléhez.
- Az étkezés előkészületei életkoronként változik, önkiszolgálás, ill. naposi munkával valósul meg.
- Tanulják meg, hogyan kell helyesen tartani az evőeszközt. Az asztal felé fordulva, a tányér fölé hajolva étkezzenek, vigyázzanak ruháik tisztaságára, törekedjenek a kulturált étkezésre.
- Ha arcuk maszatos lesz, használjanak szalvétát.
- Ebéd közben ne beszélgessenek, az ételt próbálják csukott szájjal rágni.
- Az étkezés befejeztével a poharaikat vigyék vissza helyükre, széküket tolják vissza az asztalhoz, szalvétájukat dobják a szemétkbe.

Testápolás

- Külön pelenkázó helyiséget alakítunk ki a még nem szobatiszta gyermekek számára, tiszteletben tartva a gyermekek személyiségi jogait.
- A WC használat során fontos feladatunk, hogy a gyermekek használják a WC papírt, a WC-t húzzák le maguk után. A kisfiúk az ülőkét mindig hajtsák fel abban az esetben, ha állva használják a WC-t.
- A mosakodás, kéztörlés, fésűködés, fogmosás, WC, körömkefe használat helyes technikáját bemutatjuk a gyermekeknek.
- Kézmosás előtt törlik fel ruhájuk ujját, a szappant minden esetben használják, habosítsák fel. A kézmosást befejezve kezükről a mosdókagylóba csepegtessék le a vizet, majd saját törölközőjükbe törölgék szárazra.
- Feladatunk, hogy mindenki tudja a zsebkendő helyét, azt használat után dobják egyenesen a kukába.
- A lányok haját, ha szükségük napközben megfésűljük, megigazítjuk. A pihenés alkalmával vegyék ki a hajgumikat és csatokat. Pihenőidő után mindenki hozza a saját fésűjét, hajukat megfésűljük (a nagyobbak már önállóan is fésűködhetnek) és összefogjuk.

Öltözködés:

- Fontos feladat, hogy a gyermekek ismerjék fel saját jellel ellátott helyüket, ismerjék meg saját ruhadarabjaikat.
- Próbálják meg önállóan levenni ruhájukat és cipőjüket, szükség szerint kérjenek segítséget egy felnőttől.
- Levetett ruhájukat rakják zsákjukba.
- Levetett cipőjüket rakják a helyükre.

Mozgás:

- A nap folyamán szervezett játékos mozgásra van lehetőség a mindennapos mozgáson, melyet lehetőleg szabadban, vagy a csoportszobában végzünk.
- A gyermekek mozogjanak minél többet, és motiváljuk őket arra, hogy bekapcsolódjanak a mozgásos kezdeményezésekbe.
- Fejlődjön állóképességük, ügyességük.
- Fontos feladat, hogy óvják saját és társaik testi épségét, a szabályokat igyekezzenek betartani.
- Fő feladatunk, hogy a gyermekeket minél több sikerélmény érje, ezáltal motiváltabban vesznek részt a mozgásos tevékenységekben.
- Az óvodai élet minden napján biztosítjuk a gyermekek számára a mozgást az aktív szabad játék mellett.
- Játékos környezetben, játékba ágyazva fejlesztjük az alapvető mozgáskészségeket és a gyermekek kapcsolódó fogalmi rendszerét.
- Minden lehetséges alkalommal kihasználjuk a szabad levegőn tölthető időt.
- A mindennapos irányított testmozgás részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, néptánc.

Pihenés:

- A nyugodt pihenés feltétele, hogy a gyermek a kényelmetlen ruhadarabjait levegye, meghittség, biztonság vegye körül.
- A gyermekek vegyék le cipőjüket és tegyék ágyuk széléhez.
- A kislányok vegyék ki hajukból a hajgumikat és csatokat.
- A gyermekek a nyugodt pihenéshez behozhatják "alvókájukat" is.
- A mese és zene után nyugodjanak meg és pihenjenek. Aki nem alszik az se zavarja társait hangoskodással.

Egészségvédelem:

- Megfelelő szellőztetés a csoportszobákban.
- Csoportszobák és közös terek megfelelő kivilágítása.
- Biztonságos környezet megteremtése.
- Udvar rendben tartása, levelek söprése, rendezett környezet biztosítása.
- A gyermekben a balesetvédelmi szabályok tudatosítása.
- Kapcsolattartás a védőnővel és fogorvossal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvoda épületét, csoportszobát esztétikusan, barátságosan, biztonságosan rendezi be. Biztosítja a változatos mozgásformák tér, idő és eszközigényét.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni fejlődését. (személyiség lapokon is).
- Figyelembe veszi a gyermek egyéni szükségleteit, annak megfelelően biztosítja étkezését, mozgását, gondozását.
- Példamutató, segítő közreműködéssel biztosítja a gyermekek mind önállóbb gondozási teendőit. Megteremti a megfelelő légkört az egyes tevékenységeknek megfelelően.
- Együttműködik és irányítja a dajkai munkát a csoportjában a gondozási és egyéb feladatok ellátásában. Együttműködik a családokkal a gyermek egészségének óvása, védelme, fejlesztése érdekében.
- Rugalmas napirenddel biztosítja a folyamatosságot.
- Tiszteletben tartja a gyermekek eltérő étkezési szokásait, a gyermekeket ösztönzi a különböző ételfajták megkóstolására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek betartja a megismert és elsajátított higiénias szokásokat és szabályokat. Ismeretei vannak az egészséges életmóddal kapcsolatban.
- Képes megteríteni asztalát önállóan és esztétikusan, az evőeszközöket megfelelően, rendeltetésszerűen használja. Képes a kulturális étkezésre.
- Tudja, hogy mikor mosson kezet, tisztálkodjon meg. Igényévé válik az ápoltság, tiszta megjelenés. Önállóan és helyesen most kezet és fogat. Önállóan tudja használni a WC-s és tud orrot fújni papírzsebkendőbe.
- Önállóan öltözködik és vetkőzik. Levett ruháit kifordítja, összehajtva zsákjába helyezi. Cipőfűzőjét képes önállóan bekötni.
- Mozgása összerendezett, harmonikus. Örömmel vesz részt mozgásos tevékenységekben.

A Zöld Szív szemléletet folyamatosan hangsúlyozza a az esztétikus, biztonságos környezetet, illetve, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a tiszta levegőn, ahol minden élőlénynek fontos szerepe van. A zöldszíves gyermekek tesznek azért, hogy környezetük tiszta maradjon, hiszen ez kihat saját egészségükre is. A cél, hogy a felnőttek által teremtett tisztaság megőrzésére neveljük őket. Ezért fontos lehet gyermekek számára méretezett takarító eszközök a csoportszobában és az udvaron is. (kis seprű, levélseprű, törlőrongy, stb..)

V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

- Érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül a gyermekeket.
- A kisgyermekek jól érezzék, és otthon érezzék magukat az óvodában.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi normáik kialakuljanak.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak közvetítése.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismertetjük gyermekeinkkel a szűkebb, majd a tágabb környezetünket, hogy abban biztonsággal tudjanak tájékozódni.

- Az óvodában dolgozó emberek bemutatása, közös óvodai rendezvényen a gyermekcsoportok összeismertetése.
- A csoportszoba otthonos, hangulatos és esztétikus berendezése.
- Érzelmi biztonságot, otthonosságot, derűs, szeretettel teli légkört biztosítunk.
- Mintát adunk érzéseink kifejezésére, a másság elfogadására, a társakkal, felnőttekkel való kommunikációra, viselkedésre
- Segítjük a barátságok, társas kapcsolatok alakulását, ennek feltételeinek megteremtéséről gondoskodunk.
- Teret adunk a gyermek önérvényesítő megnyilvánulásainak.
- Az egyéni fejlettségeket a szocializációs folyamatban is nyomom követjük, s figyelembe vesszük a fejlesztés során.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri a közösségi szokásokat, viselkedésmintákat, megfelelően alkalmazza azokat saját magatartásában.
- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát.
- Érdeklődik társai iránt, igényli a társakkal való együttlétet.
- Érzelmien, indulatain korához képest tud uralkodni.
- Érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi.
- Elfogadja a csoport szabályait.
- Elfogadja a másságot.
- Kompromisszumra képes, konfliktus helyzetben keresi a megoldást.
- A szűkebb és tágabb környezetében jól eligazodik; tiszteli és becsüli szülőföldjét.
- Feladat és szabálytudata kialakult.
- Tiszteli a felnőtteket és a gyermektársait.
- A közös tevékenységekben örömmel, érdeklődéssel, aktívan vesz részt.

A természetpedagógiai módszerek kihatnak nem csak a gyermek és az ő attitűdjére a természeti kincsek és élőlények iránt, de nagy hatással vannak az egyén-természet, illetve egyén-egyen közötti érzelmi kapcsolatokra is. A zöldszíves gyermekek természethez való érzelmi viszonyulása egyből felismerhető. A szelíd, óvatos megközelítés mellett az elfogadás elve is érvényesül az ő szemléletükben. Az ilyen szemléletben nevelkedő gyermek képed mindent és mindenkit elfogadni olyannak, amilyennek született. Ez nem csupán növényekre és állatokra vonatkozik de az emberi kapcsolatok terén is megnyilvánul. A gyermekek az erkölcsi nevelés során alapvető társadalmi normákat ismernek meg. A zöld szíves gyermekek nem csak ember-ember közötti, de ember-természet közötti különleges normarendszert is elsajátíthatnak. A közösségi nevelés során a gyermekek megismerik és elsajátítják az óvoda és csoport szokás- és szabályrendszerét, mely lehetővé teszi, hogy az óvodai közösség tagjaként működjenek. Ennek a folyamatnak az is a része, hogy a gyermekek megtanulják, hogyan viselkedünk a természetben. A zöldszíves gyermekek nagy empátiával rendelkeznek a természetben található élőlények iránt, ezért ez az érzékenység nem csak a természettel való kapcsolatukat, de emberi kapcsolataikat is befolyásolja, arra hatással van.

V.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

- A magyar nyelv helyes használatának, szeretetének, megbecsülésének kialakítása.
- A természetes beszéd és beszédkedv ösztönzése, fenntartása.
- A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése.
- Képzelet, figyelem, összpontosításra való képesség, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.
- Beszédhallás és szövegértés fejlesztése.

Feladatunk:

- Elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol a gyermekek bátran elmondhatják gondolataikat.
- Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismertetése társadalmi és természeti környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban, fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességeik.
- Mintaadás, nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet biztosítunk.
- A gyermekek élményeire, érdeklődésére és kíváncsiságára építve alapozva történik.
- Gyermekek beszédkedvének felkeltése kommunikációs helyzetek teremtésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoport légkör kialakítása, ahol a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére és szeretetére nevel.
- Élménygazdag környezet teremtése anyanyelvi játékokon keresztül.
- Megragad minden alkalmat a beszélgetésre, a beszélgetésre, a verbális kommunikáció fejlesztésére.
- Gyermekek szókincsének bővítése minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzéssel, megfigyelési lehetőség biztosításával.
- Mesével, játékkal fejleszti a gyermekek képzeletét, fantáziáját.
- A gyermekeket szellemi aktivitásra ösztönzi gondolkodásra készítő helyzetek teremtésével.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása, illetve ösztönözni őket kérdések feltevésére is.
- Szakmai kapcsolattartás logopédussal, fejlesztő pedagógussal.
- Sokoldalú, változatos tevékenységek biztosítása, mely később élménnyé válik, drámajáték alkalmazása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szemkontaktust teremt és megtart.
- Szókincsé korának megfelelő.
- Szívesen beszélget, bátran kérdez.
- A közölt információkat megérti.
- Metakommunikációs eszközöket helyesen használ.

- Élményeit, gondolatait érthetően elmondja.
- Verbális emlékezete korának megfelelő, gondolatait kifejezi, egyszerű történeteket elmesél.
- Ismeri az udvariassági kifejezéseket.
- Figyelme tartós, problémamegoldó és kreatív gondolkodás jellemzi.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.

Az óvodás kor végére elért fejlődési mutatók:

Programunkkal a gyermekek javára kívánunk cselekedni. Az óvodáskor végére tapasztaljuk játékuik ötletgazdagságát, egyre eredetibb kivitelezését, a társas kapcsolatok pozitív irányban történő elmozdulását. Megtapasztaljuk türelmes viselkedésüket, amelyek az akadályok legyőzésére kerülnek előtérbe. A szabályok megtartásán keresztül, viselkedésük keresetlenségéből és a konkrét helyzetekből adódó változatos alkalmazkodásukból, az agresszió csökkenéséből. De mindezt jelzi beszédük, testi-lelki egészségük, ügyesedésük és műveltségi gyarapodásuk is. Szeretnek az óvodapedagógus, a dajka közelében lenni, akiknek kedves, szeretetteljes, de következetes magatartását együttműködéssel és utánzással viszonyozzák. A legnagyobb öröm, ha szeretnek óvodába járni, és úgy ítélik meg az ott töltött időt, mint ahol jól és jól lehet játszani. Megfogalmazódik bennünk az a kérdés, hogy milyen emberi magatartás, pedagógusi hitvallás szükséges ahhoz, hogy valóban a ránk bízott kisgyermekek javára tudjunk cselekedni?

A legfontosabbnak a következőket tartjuk:

- Gondoskodó szeretettel vegyük körül a gyermekeket.
- Ne csináljunk „tanítási” helyzeteket.
- Mi felnőttek is tanuljunk meg újra játszani, mutassunk példát a játék aprófogásaira.
- Minden idegszálunkkal, figyelmünkkel forduljunk a gyermekek felé.
- Ne sűrűsítsük őket, lassan, „biztos kézzel dolgozzunk”, oldott, derűs légkörben.
- Vigyünk folyamatosságot, rugalmasságot, spontaneitást a nevelési folyamatba.
- Higgyünk a játék és a mese lelket finomító, képzeletet, fantáziát megmozgató, a megismerési vágyat felkeltő erejében.
- Ne akarjunk egyforma személyiségeket nevelni, hiszen minden gyermek más és más, de kincs a számunkra valamennyi.

Mindehhez:

- Művelnünk kell folyamatosan önmagunkat, hogy igényesek tudjunk maradni egy életen át. Ne adjuk fel egykönnyen az értelemünkkel és az érzelmeinkkel megerősített, a gyakorlatban kipróbált pedagógiaiálláspontunkat.

A zöldszíves filozófia nagy hangsúlyt fektet az anyanyelvi kultúra megalapozására is. A magyar népmesék és gyermekversek a természet csodáit nagyon szemléletesen mutatják be. Maga a természet is inspirációt adhat nekik, hogy azt a szépséget, amit környezetükben tapasztalnak, szavakba önthessék, meg tudják fogalmazni. A mindennapi kommunikáció során különleges és speciális szavakkal is találkoznak a gyermekek, mint például védett élőlény, természetvédelmi terület, és egyéb kifejezések, melyek beépülnek szókincsükbe. A gyermekek értelmi képességeit nagyon sokrétűen lehet fejleszteni. Leginkább a kognitív képességek segítik azok fejlődését. A természetpedagógia során az elvont gondolkodás fejlődésével egyidőben ismerkednek meg a gyermekek a természetvédelem és fenntarthatósággal kapcsolatos fogalmakkal. Ezek segítségével is képesek lesznek elemi következtetések levonására, meg tudják érteni, hogy tetteiknek vannak következményeik.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A gyermekek egészséges fejlődéséhez óvodánk heti- és napirendje biztosítja a feltételeket, melyek építenek a gyermekek életkori sajátosságára, illetve az együttműködő képességet és feladattudatot fejlesztő, növekvő időtartamú tevékenységek tervezésével és szervezésével valósul meg. Napirendünkbe a gondozási feladatok is beletartoznak, melyek során a pedagógusok és a nevelést segítő munkatársak fejlesztik a gyermekek önállóságát. Az óvodai nevelés országos alapprogramja alapján óvodánkban a gyermekek, tanköteles korukat megelőző évben (képességeik és képességeik differenciált fejlesztése érdekében), napi összesen 45 perces iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Fejlődésük nyomonkövetése az iskolai tanulmányokat megelőző évtől az iskolába lépéshez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki. Abban az évben, melyben a gyermek betölti a tanköteles kort, diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk fejlődésének mérésére.

VI.1. Hetirend

Cél:

A rendszerességgel, folyamatossággal, ismétlődésekkel érzelmi biztonság nyújtása a gyermekek számára. A gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása a hetirend feltételei által.

Feladat:

A gyermekek életkori sajátosságaikhoz, a csoport összetételéhez mérten a hetirend tudatos megtervezése. Biztosítjuk a témák sokoldalú megközelítését különböző ismeretszerzési lehetőségekkel.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A heti tevékenységek komplex egységgé szervezése. A tervezés és szervezés folyamatában különösen figyelembe veszi a csoport szokásrendjét és a helyi adottságokat. A tevékenységnél mind tervezésben mind megvalósításban a helyet és az időt megfelelően választja meg. Figyelembe veszi a változó körülményeket, spontaneitás lehetőségének kialakulását. Célszerű megválasztása a tevékenységek szervezeti kereteinek.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint tervezett tevékenységeket tervez és valósít meg:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene. népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel
- Mozgás

A mozgás foglalkozásokat rossz idő esetén a tornateremben szervezzük. Jó idő esetén lehetőség van kimenni a salakpályára, játszótérre, erdei tisztásra stb. Hetente egyszer, csoportonként más-más napon tartjuk az irányított mozgásos tevékenységeket.

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Tapasztalat gyűjtése, élményszerzések, séták, kirándulások, piaclátogatás, boltlátogatás stb..	Felajánlott tevékenységek a tapasztalatok, élmények feldolgozásának megfelelően komplexen.			

A kezdeményezések a témaheteknek megfelelően hatják át a mindennapokat, érvényesül a komplexitás, a gyermeki reakciók, érdeklődések irányítanak. Mindennapos mozgás naponta időjárástól függően a szabadban vagy a csoportban. A mindennapos mozgás a nap folyamán, bármikor gyermeki igény alapján beépíthető

VI.2. Napirend

Cél:

Rendszerességgel, ismétlődésekkel érzelmi biztonság nyújtása a gyermekek számára. Biológiai és pszichológiai feltételeket megteremtése a gyermekek egészséges fejlődéséhez. A gyermekek egyéni és életkori szükségleteikhez megfelelő aktív és passzív pihenés valamint változatos tevékenységek nyújtása.

Feladat:

Folyamatos szabad játék biztosítása. A tevékenységek szervezésénél és megvalósításánál a folyamatosság és kötetlenség érvényesítése. Érzelmi biztonság megteremtése a rendszeresség kialakulásával. Párhuzamos tevékenységek tudatos tervezése. Differenciált napi tevékenységek biztosítása (nagycsoportban összesen napi 45 perc). A gyermekek életkorához mérten megfelelő időtartamú tevékenység megvalósítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A csoport stabil szokásrendjének kialakítása. A tizórai folyamatosságának zavartalan működését biztosítja. Figyelembe veszi a helyi adottságokat. Színes, izgalmas, zavartalan óvodai életet biztosít a gyermekek számára. A különféle tevékenységeket játékba ágyazva valósítja meg. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe veszi. Nyugodt, biztonságot nyújtó, kellemes légkört teremt a gyermekek számára.

VI.3. Ünnepek

A hagyományápolás tartalma beépül az óvodai nevelés teljes folyamatába, átszővi az óvodában folyó gyermeki tevékenységeket. Ez a szemléletmód meghatározza teljes óvodai nevelő munkánk tervezését, szervezését, a mindennapi életet.

Cél:

- Az ünnepre való készülődéssel, a közös öröm élményével, a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése.
- Közös élmények átélése által az ünnepek közösségformáló hatásának érvényesítés.
- Hagyományápolás, történelmünk megismertetése.
- A természet- és környezetvédelem jeles napjainak megünneplése.

Feladat:

- Az ünnepek, jeles napok beillesztése a gyermeki tevékenységi formák sorába.
- Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok jelentőségének hangsúlyozása.
- Jeles napok, ünnepekhez kapcsolódó jelképek, szimbólumok megismertetése.
- Pozitív érzelmek közvetítése, fejlesztése az ünnepek erkölcsi tartalmának megismertetésével.
- Környezettudatos magatartás erősítése a gyermekekben, környezetünk sajátosságainak megismertetése a „Zöld ünnepek” által.
- Szülőföldhöz való kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Az ünnepek, megemlékezések megszervezése a gyermekek életkori sajátosságainak és a helyi sajátosságok figyelembevételével.
- Az ünnepi „műsorok” tartalmának és időtartamának megfeleltetése pedagógiai értékeinknek, és a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- Elkerüli a gyermekeket megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetéseket.
- Maximálisan tolerálja az ünnepekre, ünneplésre vonatkozó, szokásostól eltérő (esetleg vallási v. világnézeti alapú) szülői igényeket, elvárásokat.
- Biztosítja a közös élményszerzést a családokkal közösen.

1. Néphagyományőrző jeles napok:

Őszi ünnepkör:

- Évszak koszorú készítése, termések gyűjtése, szüret, aszalások, termés bábok készítése, töklámpás készítése.
- Október 23. 1956-os forradalom
- November 11. - Márton-napi játszóház.

Téli ünnepkör:

- Adventi koszorú készítése csoportszobában és az aulában, gyertyagyújtások, Luca-napi búzavetés, mézeskalácssütés, karácsonyfa díszítés, karácsonyi asztalterítés, csoportszoba és auladíszítés, téli sportjátékok, madáretetés, Újévi jókívánságok, télcsúfoló farsang.
- December 6. – Miklós Mikulás napja.
- December 24. előtt két héttel – Karácsonyi ünnep az aulában.
- Január 1. utáni napok – Újév napja január 6. – Vízkereszt.
- Farsang („mozgó nap”).
- Február 2. – Medvéhez kötődő megfigyelések.

Tavaszi ünnepkör:

- Zöld ágakból évszakkoszorú, termék és aula díszítése, tavaszi hajtatások, palántaültetés, csíráztatás, erdei séták, húsvéti tojás festés, locsolkodás, májusfa állítás, tavaszi mozgásos népi játékok, sárkány reptetés, Anyák-napja, évszázó, gyereknap.
- Március 18., 19., 21. – Sándor, József, Benedek napja.
- Április 1. – A bolondozás napja.
- Húsvét („mozgó nap”) húsvéti szokások.
- Április 22.- Föld napja

-
- Május utolsó hete- Gyermeknap
- Nyári ünnepekör:
- Sportjátékok, természetes anyagokból játékkészítés, erdei kirándulások, a városi nevezetességek megtekintése, udvargondozás, nyári gyűjtőmunkák, búzakoszorú készítés.
2. Óvodánk hagyományai:
- Márton nap Nov. 11.: Márton napi nagyszabású játszóház, ami ismételten az ismerkedést szolgálja. Lampionos felvonulás a lakótelepen.
 - Mikulás.
 - Karácsony.
 - Mackó hét
 - Farsang
 - Nőnap
3. A gyermeki élet sorsfordulóihoz kapcsolódó jelesnapok
- A gyermekek név- és születésnapja az óvodában.
 - Az óvodába érkező gyermekek fogadása.
 - Anyák -napja.
 - Évzáró, iskolába menő gyermekek búcsúztatása.
 - Gyermeknap.
4. Zöld ünnepeink
- Szeptember 22.- Autómentes világnap
 - Október 5.- Állatok világnapja
 - Október 10.- A komposztálás világnapja
 - Február 22.- Víz világnapja
 - Április 22.- Föld napja
 - Május 10.- Madarak és fák napja
 - Május 20.- Méhek világnapja
5. Nemzeti ünnepeink és kapcsolódó hagyományok
- Október 23. – 1956-os forradalom ünnepe
 - Március 15. – Nemzeti ünnep

VI.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása,
- a gyermekek személyiségének megismerése,

- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez,
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez,
- a feladatok egységes értelmezése,
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje,
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása,
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén,
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése,
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében,
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is.

Feladatok:

- a családok elköteleződésének támogatása,
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel,
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot,
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni,
- hosszú távú együttműködéseket építeni az intézményekkel,
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel,
- hasznosítani a közösségi szolgáltatásokat (Barbour,1996).

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A családi nevelés meghatározója az intézményes nevelésnek, így nem kívülállóként, hanem intézményen belüli kapcsolatként kell kezelnünk.

Intézményi elvárás a családokkal való kapcsolattartás vonatkozásában:

- A szülői értekezletek tervezése, szervezése a programnak megfelelően egy nevelési évben háromszor.

- Nyílt hét, a szülő jelzésére előre bejelentett időpontban betekinthez az óvodai élet mindennapjaiba. A nyílt hét rendszere a mindenkori éves intézményi munkaterv mellékletében található.
- Szülői igényre bármikor nyitottság biztosítása.
- Fogadóórák: Az év folyamán rendszeresen tartanak fogadóórát a vezető óvodapedagógus, tagóvoda vezető, csoportos óvodapedagógusok, külön időpontokban, ami biztosítja a szülők részére a diszkrét, személyes párbeszéd lehetőségét.
- Napi találkozások.
- Családlátogatások szükség esetén.
- Nevelőszülő gyermekek szüleinek, gyámjának bevonása életünkbe.
- Kirándulások csoportos szinten.
- Játsszóházak, óvodai rendezvények az óvoda kialakult hagyományrendszerére építve.
- „Szeder Mocorgó” foglalkozások az óvoda előtt álló kicsik és szüleik részére.
- Az óvodába lépés előtti óvodálátogatások, befogadás egyéntől függően.
- Júniusban szülői értekezlet a leendő kiscsoportosok szülei részére.

A kapcsolattartás további lehetséges formái:

- Elektronikus levelezés, online zárt csoportok

Óvodán kívüli kapcsolatok

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Cél: Folyamatos és gördülékeny együttműködés a partnerekkel.

Feladat: Tervszerű működtetés a partnerkapcsolatokat illetően.

Együttműködés az Önkormányzattal, mint fenntartóval és a helyi képviselővel

Közös érdekünk a felnövekvő nemzedék minél jobb értelmi, érzelmi és testi fejlesztése. A programválasztásnál is ez vezérelt bennünket, ill. figyelemmel voltunk arra, hogy nehéz anyagi helyzetben hogyan lehetne hatékonyabb személyiségfejlesztést megoldani. Törekszünk képviselőnknek nagyobb rálátást biztosítani óvodai életünkre, mindennapi problémáinkra, így maximális anyagi és erkölcsi támogatást kapva tőle.

Az óvoda és az iskola együttműködése, az óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése,
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával,

- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása,
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával,
- óvoda-iskola közötti munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése,
- intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére,
- Térségünkben egy iskola működik, feladatunknak tekintjük, hogy a zökkenőmentes átmenet érdekében munkájukat, nevelési- oktatási célkitűzéseiket jól ismerjük. Ugyanakkor lehetőséget adunk az ott dolgozó pedagógus kollégáknak is munkánk és gyermekeink megismerésére.

A kapcsolattartás lehetséges formái:

- óvodapedagógusok látogatása az iskolában; évnyitón való részvétel,
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken,
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvodapedagógusok és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott/Együttműködési Megállapodás alapján, folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával,
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel,
- gyermekeinkkel látogatásokat teszünk az iskolában,
- közös rendezvényeket szervezünk (Idősek napja, Tavaszköszöntő, sportversenyek stb.),
- rendszeresen részt veszünk az iskolában hirdetett rajzpályázatokon,
- ünnepélyeken való részvétel az iskolában (március 15., karácsony, farsang stb.),
- a gyermek megismerését látogatások szervezésével tesszük lehetővé a tanítóknak,
- óvodai programunkról tájékoztatjuk az iskolában dolgozó kollégákat,
- rendezvényeinkre meghívjuk a leendő első nevelőket, védőnőket,
- a családot segítve az átmenetben óvodai szülői értekezleten bemutatjuk a leendő első pedagógusokat, ahol kötetlen beszélgetést folytathatnak velük,
- együttműködésünknek része, hogy különböző szervezéseinknél egyeztetünk, megkímélve a családokat a gyermek-elhelyezési problémáktól (nevelés nélküli munkanapok, kirándulások stb.),
- az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani,

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése,
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása,
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában,
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés,
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése,
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás),
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása,
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés,
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához,
- partneri együttműködés a szülőkkel.

Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálati intézményekkel

A hatékonyabb munkavégzés és az egészséges gyermeki személyiség kialakítása érdekében fontos a velük való kapcsolattartás. A Szakszolgálat területi szakemberei eddig is segítették nevelői munkánkat, s a jövőben is számítunk rájuk a gyermekek sokoldalú, eredményes fejlesztése érdekében.

Együttműködés a logopédussal

Programunkban arra törekszünk, hogy minél nagyobb hangsúlyt kapjon a beszédzavarok prevenciója, ám évről évre több gyermek igényli a szakember segítségét. Kölsönösen segítjük egymás munkáját, konzultálunk, szülői értekezletre meghívjuk, hogy tájékoztassa a családokat a megelőzésről, segítsérről. Óvodánkban biztosítjuk a nyitvatartási idő alatti foglalkozásokat is.

Együttműködés a gyermekorvossal, védőnővel

A bölcsődéből jövő gyermekek érdekében - már hagyományosan – jó kapcsolat alakult ki a két intézmény között. Óvodába kerülés előtt tájékozódunk a védőnőktől, ill., hogy már ismerősként találkozhatunk az óvodában. A védőnők is felkeresik egy idő után a gyermekeket ill., ha szükséges még a befogadás alatt jelenlétükkel segítenek. Az év folyamán folyamatos jelenlétükkel, konzultációs lehetőségekkel segítik munkánkat.

Az egészséges életmód kialakítása érdekében a szülők mind szakszerűbb tájékoztatása céljából szülői értekezleten ismertetjük meg a szülőket a helyes táplálkozással, egészséges életmóddal. Ezekre a megbeszélésekre, tájékoztatókra az intézmény gyermekorvosát, ill. védőnőjét kérjük fel.

Együttműködés a kulturális intézményekkel

Programjaik színesíthetik óvodai életünket, ezért fontosnak tartjuk azok figyelemmel kísérését. Kiállítások, mese előadások, zenés rendezvények megtekintését szervezzük ezen intézményekben. Az élő színházi előadás mással nem pótolható élményt nyújt a gyermekeknek. A Vadasparkba tett látogatások mindig izgalommal telítettek, s rengeteg ismeretet, tapasztalati lehetőséget rejt. További lehetőségek: Diósgyőri Vár, Tiszai pályaudvar, Erdei kisvasút, a város nevezetességeinek megtekintése.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

VII.1. Játék

Cél:

- Óvodás gyermekek fő tevékenysége a játék, ehhez biztosítjuk a sokszínű játéklehetőségeket, ezáltal a gyermekek pozitív kisugárzású, kiegyensúlyozott, boldog és nyitott lesznek.
- A játék, olyan örömforrás, melyet más tevékenységek nem tudnak ebben a korban biztosítani, megnyugvást ad, felszabadít és felemel.
- A játék a szabadságot biztosítja a gyermeknek a fejlődéshez, önmegvalósításának az eszköze, melyben szabadon szárnyalhat képzelete, fejlődik értelmi, érzelmi, akaratí képessége, mozgása, állóképessége. Ebben a tevékenységben gyakorolja a szocializálódást, alakul jelleme.

Feladat:

- A szabadjáték tevékenység biztosítása.
- Derűt és biztosságot sugárzó csoportszobák kialakítása, ahol szeretetteljes odafigyeléssel nevelő óvodapedagógusok és dajka nénik segítik a gyermek fejlődését, tiszteletben tartva a gyermeki személyiséget, a gyermekek szabadságvágyát, igényeit, segítve önállósulásuk kibontakozását.
- Olyan élmények biztosítása (közös séták, kirándulások, családlátogatások, intézmények látogatása) melyek örömet adó játéktémát nyújtanak.
- Megismertetjük őket a természetes anyagok nyújtotta lehetőségekkel és ezek segítségével különböző játékeszközöket készítünk közösen is.
- Változatos, az aktuális témákhoz, évszakhoz kapcsolódó játék és mozgáslehetőség biztosítása az udvarokon és a csoportszobákban egyaránt.
- A különböző játékfajták feltételeinek megteremtése a csoportszobán belül, a gyermekek életkorának megfelelő eszközök biztosítása.
- Pedagógusok tervezése, a célok elérése érdekében melyek által újabb élményekkel gazdagodhatnak a gyermekek.
- Az együtt játszás örömeinek megismertetése, megtapasztalása és megszerettetése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I.szint

- Ismerjék meg a csoportszobát, a játékokat és a rendeltetésszerű használatukat.
- A játékok helyeinek megismerése.
- Igényük szerint válogassanak a játékeszközök közül, vigyázzanak rájuk és törekedjenek a játékmegosztásra.
- Próbálkozzanak a különböző játékfajták játszásával (pl. szerepjáték, gyakorló játék, konstruáló játék).
- Örömmel tevékenykedjenek az óvodapedagógussal és a társaikkal.
- Szívesen kirakózzanak és gyurmázzanak.
- Élvezzék az óvodában töltött időt.

II.szint

- Életkoruknak megfelelő játékok választása és játszása.
- Tudjanak kompromisszumot kötni és egyes esetekben lemondani a játékukról.
- A játékeszközöket rendeltetésszerűen használják, ha szükségük van rá kérjék el társaiktól majd tegyék a megfelelő helyre azokat.
- Kapcsolódjanak be a közös játékokba.
- Korábbi tapasztalataikat és élményeiket építsék be játéktevékenységükbe.
- A játékok során vállaljanak és osszanak szerepeket egymás között.
- Kezdeményezzenek szerepjátékokat, szabályjátékokat és kreatív játékokat.
- Figyelmeztessék társaikat a szabályok betartására.
- A játékok alkalmával figyeljenek oda társaik igényeire és kéréseire, törekedjenek megfogalmazni kérdésüket és óhajukat.
- Készítsenek önállóan játékeszközöket pl. bábokat.
- Az konstruáló játékok során törekedjenek a bonyolultabb művek készítésében.
- Játék ötleteikre legyen jellemző az önállóság.
- Esetleges konfliktus esetén bátran kérjék a pedagógus segítségét, tanácsát.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- A pedagógus, különböző módon közelít a játéktevékenységhez, a gyermeki személyiség ismeretében: kezdeményezi és alakítja, mintát ad, választási lehetőségeket kínál, biztosítja a játék feltételeit, szabadságát, megfigyel, elemez, értékkel, ennek eredménye alapján fejleszt.
- Olyan játékos helyzetek és tanulási lehetőségek teremtése, mely során a gyermekek egyéniségének, aktuális érdeklődésének és fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvodapedagógus cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.
- Biztosítja a játékhoz szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott és biztonságos légkört.
- Megteremti a megfelelő helyet, időt és eszközöket, melyek biztosítják a tartós, zavartalan játékfolyamatot.
- Sokszínű játéktevékenységek lehetőségének felajánlása.
- A szabadjáték lehetőségének biztosítása.
- Konfliktus esetén segítségnyújtás a gyermekek számára.
- Szükség szerint bekapcsolódik a gyermekek játékába, élvezi azt és játszótársként szerepet vállal benne.
- Elősegíti, hogy minden gyermek életkori és egyéni sajátosságának megfelelően bontakozzon ki a játékok során.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Legyen jellemző a kreativitás és az örömteli és fantáziadús játék.

- Leleje örömét a társakkal való együtt játszásban.
- Kitartó és elmélyült és alkalmazkodó legyen játéka.
- Konfliktusait törekedjen önállóan megoldani, tartsa tiszteletben társai játékát.
- Vállaljon szerepet egyes játéktevékenységekben.
- Alakuljon ki szabálytudata és feladattudata, törekedjen a szabályok betartására.
- Segítse kisebb társait.
- Óvja meg a játékeszközöket.
- Tartsa be a kulturális viselkedési formákat az együtt játszások alkalmával.

A zöldszíves gyermekek játékában is megjelenik az a szellemiség, ami áthatja a pedagógiai programot. Mivel a gyermekek saját élményeiket és tapasztalataikat is belevonják játékaikba, ezért ezek a gyermekek beleszövik játéktevékenységükbe, interakcióikba és a választott eszközökbe ezt a felfogásmódot. Gyakrabban beépülnek játékaikba azok a tapasztalások, melyek a megfelelő pedagógiai tervezőmunka során érik őket. Így többször kerül sor olyan természeti elemek építésére vagy szituációk eljátszására, mellyel már találkoztak a Zöld Szív program során (pl. erdő építés, virág ültetés eljátszása).

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Saját példáján keresztül is modellezi a természet iránti tiszteletet (pl. nem tépi le a virágokat, gyűjtésnél figyel a természet megóvására).
- Ráirányítja a gyerekek figyelmét a környezet értékeire, szépségeire.
- Olyan játék- és élménytér kialakítása, ahol a gyerekek természetes anyagokkal (pl. homok, víz, levelek, ágak) szabadon játszhatnak.
- A játszótéren vagy udvaron lehetőségek biztosítása természetmegfigyelésre (pl. madáretető, rovarhotel, mini veteményes).
- Újrahasznosított, természetes eszközök elérhetővé tétele a játékhoz.

VII.2. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- Az óvodai élet alkalmával játékosan ismerkedjenek meg az életkoruknak megfelelő munkafolyamatokkal, így kialakul a munka iránti tisztelet és felelősségérzet.
- A munka szeretetének megtapasztalása, az elvégzett munka örömének megélése, megbecsülése.
- A gyermekek a munka által megtanulják tisztelni mások munkáját és megértik annak fontosságát és jelentőségét.
- Önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk alakuljanak ki.
- Felelősségérzettel, feladattudattal dolgozzanak.

Feladat:

- A tapasztalatok bővítése, rendezése és a képességeik fejlesztése a gyermekek munka jellegű tevékenysége során.
- A munkához szükséges gyermeki készségek segítése, alakítása és formázása.
- A felelősség tudat erősítése.
- A kíváncsiság és tevékenykedési vágy kielégítése, gyermekek komplex személyiségfejlesztése.

- A feladattudat és kitartás erősítése, fejlesztése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I.szint

- Ismerkedjenek az önkiszolgálás munkáival (pl. étkezés, csoport szoba rendbetétele, öltözködés és tisztálkodás).
- A munka jellegű tevékenységek alkalmával igényeljük a példamutatást és segítséget a felnőttektől.
- Vegyenek részt a rendrakásban és az elszólt játéktárgyak összepakolásában.
- A pedagógus kérésére végezzenek kisebb alkalomszerű munkákat.
- Próbáljanak ügyelni a szűkebb környezetük tisztántartásában és gondozásában.

II.szint

- A naposság alkalmával önállóan végezzék a feladatukat, a felnőtt segítő jelenlétével.
- Törekedjenek segíteni kisebb társaiknak a gondozási tevékenységek alkalmával.
- Örömmel vállaljanak alkalmi megbízatásokat (pl. üzenet átadása, szalvéta hajtogatás, gyümölcs kínálás).
- Segítsék a pedagógust a különböző eszközök kiosztásában és összeszedésében.
- Ügyeljenek szűkebb és tágabb környezetük esztétikus és higiénikus tisztaságára (pl. sepregetés, víz feltörölése stb.).
- Segítsenek a madarak gondozásában (pl. itatók feltöltése, etetők megtöltése).

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése, - a gyermekkel való együttműködést, folyamatos konkrét, reális a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő- értékelése - belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeinek megteremtése.
- Nyugodt, bizalmon alapuló légkörkialakítása.
- Megfelelő, célszerű eszközök biztosítása, melyek mindig hozzáférhető helyen vannak elhelyezve.
- Elegendő munkalehetőségek megszervezése, megfelelő hely és időbiztosítása.
- A munkafajták mennyiségének fokozatos bevezetése, differenciált munkavégzés.
- Kerti munkák, növények ápolásának, állatok gondozásának megismertetése, felügyelete, ellenőrzése, értékelése, jutalomból történjék.
- A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése azáltal, hogy a munka jellegű tevékenységet lányok és fiúk egyaránt gyakorolják.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ügyeljen önmaga és környezete rendezettségére és tisztaságára.
- Örömmel vegyen részt a munka jellegű tevékenységekben, végezze kitartóan a rábízott feladatot.
- Szívesen vállaljon megbízatásokat, feladatokat és ezt legjobb tudása szerint végezze el.
- A munkaeszközöket használja rendeltetésszerűen.

Az óvodáskor során a tanulás, a játék és a munka egységet alkotnak, nem lehet őket elválasztani egymástól, hiszen játék közben tanul és munkát is végez a gyermek. Az óvodapedagógus fontos feladata felmérni és gyakorlatba ágyazni, hogy a gyermekek milyen munka jellegű tevékenységeket tudnak végezni, milyen feladatokba lehet őket bevonni. A zöldszíves gyermekek aktívan részt vehetnek beltéri és kültéri feladatokban egyaránt, melyek támogatják környezetünk, és ezáltal a Föld védelmét.

A munka jellegű tevékenységek célja egy zöld óvodában, hogy a gyermekek játékos módon, de valós tevékenységeken keresztül tapasztalják meg a környezet védelmét, a felelősségteljes viselkedést és az önállóságot. Ezek a tevékenységek beépülnek a mindennapokba, és évszakokhoz is igazíthatók.

Kiemelt zöldszíves munka jellegű tevékenységek:

- Kertészkedés (ültetés, palántázás, gazolás, locsolás)
- Komposztálás (zöldhulladékok gyűjtése és komposztba helyezése, avargyűjtés)
- Esővízgyűjtés, növénylocsolás
- Udvarrendezés (seprés, rendrakás)
- Madáretetés, madárgondozás télen
- Csoport élőlényeinek gondozása
- Természet kincseivel való tevékenykedés

VII.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

- Elsődleges cél, a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése és a differenciált személyiség fejlődésük elősegítése.
- A gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a megfelelő ismeretek átadása.
- A gyermeki kíváncsiságra épülő többirányú tapasztalatszerzés, élményszerzés.

Feladat:

- Motiváló, élmény gazdag környezet megteremtése, mely támogatja a tanulás lehetőségét.
- A sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése mely a változatos cselekvő aktivitásra épül.
- Az érzelmi képességek fejlesztése (emlékezet, kreativitás, érzékelés stb.).
- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatok rendszerezése.
- A gyermekek játékos tevékenységének és megismerési vágyának kielégítése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I.szint

- Törekedjenek a kommunikációra társaival és a felnőttekkel.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben egyre nagyobb gyakorisággal vegyenek részt.

- Az utánnás és a mintaadás útján bővüljenek ismereteik és alakuljanak szokásaik.
- A sokoldalú tapasztalatszerzés alkalmával fejlődjön megfigyelőképességük.
- Legyenek érdeklődők a környezetükben megtalálható tárgyak és eszközök iránt.
- Spontán, sok érzékszervet igénybe vevő és játékos tapasztalatszerzés biztosításával fejlődjön érzékelésünk és észlelésük.
- A pedagógus motivációja segítségével figyelmük egyre hosszabb ideig legyen fenntartható.
- Legyenek együttműködők és teremtsenek kapcsolatot társaikkal és a felnőttekkel egyaránt.

II.szint

- Ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket mely a felfedezés és a kutatás lehetőségével biztosítva van számukra.
- Alakuljon ki elemi, cselekvő és fogalmi gondolkodásuk egyaránt.
- Törekedjenek a figyelem összpontosításra a kreatív gondolkozásra és a problémamegoldásra.
- A feladatokat egyre kitartóbban hajtsák végre miközben alakul szabály és feladat tudatuk.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekbe örömmel és szívesen vegyenek részt.
- Egyre több ismeretre tegyenek szert a játékos és sokoldalú tapasztalatszerzést eredményeként.
- Különböző ösztönző helyzetek megteremtésével tapasztalják meg a gondolkodás örömét és ezáltal fejlődjenek megismerő képességeik.
- Fejlődjön szándékos és tartós figyelmük a megfigyelések és tapasztalatszerzések során.
- Az óvodapedagógus értékelése által fejlődjön önbizalmuk és önértékelésük.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- A kötetlen szervezési forma a tervezések és a megvalósítások alapját képezik, a kötött forma a mozgás tevékenységre terjed ki.
- Tanulási lehetőségek biztosítása a minden érzékszerve ható megismerési folyamatokhoz.
- Úgy tervez és valósít meg hogy figyelembe veszi a gyermekek korábbi ismereteit, tapasztalatait, képességeit és kíváncsiságát.
- A tanulási lehetőségek alkalmával célja és feladata, hogy a gyermekeket sikerélményhez juttassa.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális érdeklődését és ennek megfelelően tevékenykedik.
- A projekt pedagógiát, a kooperatív tanulási módszereket és a dráma pedagógiát megfelelően alkalmazza.
- Mozgással, kísérletezésekkel, játékos tevékenységekkel és párhuzamos tevékenységek szervezésével lehetőséget biztosít a tapasztalatszerzésre.
- A spontán tanulási lehetőségeket felismeri és kihasználja.
- A tanulási lehetőségek alkalmából figyelembe veszi a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait és ennek megfelelően személyre szabottan értékeli, mely segíti az énkép megfelelő kialakulását.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megfelelő szinten van a kreatív gondolkodásuk, problémamegoldó képességük és helyzet felismerésük.
- Az iskolához szükséges készségek képességek kialakulóban vannak.
- Belső motivációjukká válik a nyitottság és a kíváncsiság.
- Kitartásuk, feladat tudatuk, önállóságuk a minden napokban megmutatkozik.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák megfelelően fejlődnek.
- Életkoruknak megfelelő szinten vannak az értelmi képességeik.
- Akár önállóan is tevékenykednek.

VII.4. Verselés, mesélés

Cél:

- Az óvodáskorú gyermekek érzelmi értelmi és szociális fejlődésének elősegítése a pozitív személyiség jegyeinek megalapozása a gyermekirodalom segítségével.
- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő mondókák mesék versek megismertetése és ezáltal az irodalom megszerettetése.
- A gyermeki fantázia fejlesztése.
- Az irodalmi művekhez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Feladat:

- Mindennapos irodalmi élmények biztosítása élősavas verselésekkel és mesélésekkel.
- Új versek, mesék, mondókák élményszerű bemutatása, gyakorlása és ismétlése.
- A gyermekek népmesékkal, néphagyományokat felelevenítő mondákkal, rigmusokkal, mondavilág elemeivel és meséivel való megismertetése.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok ápolása.
- Teret adni a gyermek saját vers- és mesealkotásának, mint az önkifejezés eszközének.
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása (pl. bábozás, dramatizálás).
- Korábban ismert irodalmi művek felidézése és gyakorlása.
- Az irodalmi művek iránti érdeklődés megerősítése.
- A meséléshez elengedhetetlen biztonságos légkör kialakítása, közös élmény lehetőségének biztosítása.
- Érzelmi, erkölcsi és értelmi készségek fejlesztése.
- A témához kapcsolódó irodalmi művek választásával további ismeretátadási lehetőség biztosítása.
- Új fogalmak ismertetése szókinccs bővítés.
- A mesék segítségével feszültségoldás és szorongásoldás.
- Az irodalmi művek tartalmával az empátia, az egymásra való odafigyelés és a segítség tulajdonságainak kialakítása.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- A mese hallgatással, verseléssel és mondókázással bővüljön szókinccsuk beszéd értésük és beszéd észlelésük.
- A versek és mesék hallgatása során fejlődjön figyelmük és fantáziájuk.

- A történetek apró részleteinek felidézésével fejlődjön memóriájuk, mondat alkotóképességük.
- Alakuljon ki mese tudatuk.

II. szint

- Bővüljön szókincsük az új szavak megismerése értelmezése és használata alkalmával.
- Tudjanak különbséget tenni a mese és valóság között, alakuljon ki mesetudatuk.
- A versek szövegének pontos visszaadásával fejlődjön emlékezetük, önkifejező képességük.
- Tudják felidézni a történeti sorrendeket.
- Fejlődjön logikus gondolkozásuk a versek és mesék ok-okozati összefüggéseinek felfedezésével.
- Fejlődjön képzeletük és fantáziájuk a versek és mesék meghallgatása és felidézése során.
- A mesék, versek és mondókák eljátszása során a verbális és nonverbális kifejező készségük erősödjön.
- Fejlődjön nyelvi készségük az új szavak és kifejezések megismerésével.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- Őrizze a népköltészet remekait.
- Válogasson a kortárs irodalomból.
- Más népek meséit is ismertess meg a gyerekekkel.
- Készítsenek a gyerekekkel közösen képeskönyvet, mesét, üttöhangszereket, találjanak kitalátásokat, mondókákat.
- Alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe a hagyományok ápolásába.
- A gépi zenét csak megfelelő válogatással és ízléssel használja.
- Egyéni képességek figyelembevétele.
- Lehetőség szerint minden korosztály, igényeinek és érdeklődéseinek kielégítése.
- A megfelelő hely kialakítása.
- Megfelelő irodalmi anyag összeállítása.
- Színház, Bábszínház látogatások szervezése.
- A csoport könyvtárának fejlesztése szülői segítséggel.
- Szerettesse meg előadasmódjával a meséket, verseket.
- Adjon példát bábok kezelésére, készítésére.
- Óvja meg a gyermekeket az értéktelen, durvaságot, kegyetlenséget tartalmazó meséktől.
- Adjon tanácsot a családnak meséskönyvek vásárlásához, formálja ízlésvilágukat.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Igényük ki válik a minden napos verselése és mesélés.
- Örömmel nézegetnek könyveket.
- Önállóan meséket dramatikus játékokat is képesek alkotni.
- A mesetudatuk kialakul.
- Figyelemmel végig hallgatják az irodalmi alkotásokat.
- Várják a mesélést és verselése, önként csatlakoznak a felajánlott tevékenységekhez.
- Kedvenc meséket verseiket képesek emlékezetből felidézni.

- A megkezdett mesét képesek folytatni és befejezni.
- A versekből és mesékből megismert szófordulatokat, szavakat akár beszédükben is alkalmazzák.

A természet szeretetének erősítése során a gyermekek érzelmi kötődést alakítanak ki a növények és állatok iránt. Környezettudatosság fejlesztése során az újra hasznosításról, vízvédlelemről, fák ültetéséről szóló versek és mesék tudatosítják a környezetvédelem fontosságát. A természeti elemekről szóló mesék és mondókák fejlesztik a gyermekek képzeletét. Mesedramatizálás során eljátszanak egy természetvédelmi mesét. Környezetvédelmi mesenapokat tartunk, természetvédelmi mesék olvasásával, mese alapján környezetbarát tevékenységeket végzünk (pl. falevelekből képkészítés, madáretető építése). A mesék közben különböző természetes hanghatásokat utánzunk, a természet hangjait belecsempészve a mesébe. (susogó levelek, csobogó víz, madárcsicsergés). Nagyobb gyermekekkel Zöld mesenapot tartunk, ahol előadnak egy választott természetvédelmi mesét társaiknak vagy a szülőknek. Zöld mesekönyv készítése során saját meséket találhatnak ki a környezetvédelemről és azokkal illusztrálhatják.

A mesélés verselés a Zöld Óvodában nemcsak szórakoztató, hanem segíti a gyermekeket abban, hogy megértsék a természet szépségét és felelősséget érezzenek annak megóvása iránt.

VII.5. Ének, zene, népi játék, tánc

Cél:

- A gyermekek zenei anyanyelvének, zenei ízlésének, zenei érdeklődésének zenéhez kapcsolódó mozgásának megalapozása és formálása.
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése.
- Esztétikai, művészeti értékek befogadására nevelés.
- Zenei élmények és tapasztalatok nyújtása.
- Zenei élmények, alkotások befogadására nevelés.
- Az éneklés, zenélés pozitív élményének a felfedeztetése.
- Az énekhez, zenéhez tánchoz, zenahallgatáshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A zenei alkotások iránti fogékonyság kialakítása.
- A dallam, ritmus, mozgás egységének, élményének, szépségének a felfedeztetése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok által.
- A folyamatos zenei élmények biztosítása.
- A népzene megismertetése, megszerettetése.

Feladat:

- Az ének, zene, tánc iránti érdeklődés kialakítása és annak fenntartása.
- Zenei érdeklődés felkeltése és fenntartása.
- A zenei alkotások, zeneművek iránti érdeklődés felkeltése.
- Ölbéli játékok megismertetése.
- Népi gyermekjátékdalok megismertetése.
- Népi mondókák megismertetése.
- Népdalok megismertetése.
- A környezet zörejangjainak megismertetése, felismertetése.
- Játékos táncmozdulatok megismertetése.

- Műdalok, más népek dalainak megismertetése.
- Jeles napokhoz kapcsolódó népi játékok megismertetése.
- Ritmushangszerek használatának megismertetése.
- Ölbeli játékok gyakorlása/ismétlése.
- Népi gyermekjátékdalok gyakorlása/ismétlése.
- Népi mondókák gyakorlása/ismétlése.
- Játékos táncmozdulatok gyakorlása/ismétlése.
- Műdalok, más népek dalainak gyakorlása/ismétlése.
- Jeles napokhoz kapcsolódó népi játékok gyakorlása/ismétlése.
- A környezet zörejangjainak felismerésének, megkülönböztetésének gyakorlása/ismétlése.
- Ritmushangszerek használatának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- Az ellenőrzés, értékelés során a zenei ismeretek pontosítása, megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önismeret erősítése
- A pozitív értékeléssel a gyermeki éneklési kedv megerősítése.

Nevelési feladat:

- A közös énekléssel, zenéléssel a közösségi érzés erősítése.
- A gyermekjátékdalok közös élményével a szocializáció elősegítése, fejlesztése.
- Egymás meghallgatásával türelemre nevelés.
- Dalos játékok által gátoltak feloldása.
- A közös játék által az együttműködés fejlesztése.
- A dalos játékok során a szabálytudatuk kialakítása.
- A dalok, mondókák mondanivalója által az akarati, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Komplex személyiségfejlesztés a zenei nevelés teljes eszköztárával.
- Zenei élmény nyújtásával az esztétikai ízlés fejlesztése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Az egyenletes lüktetést érzékelése, érzékeltessék.
- Dal felismerés dúdolásról, hangszerjátékról.
- Fejezzék ki az egyenletes lüktetést játékos mozgással, körbejárással, tapssal.
- Tudjanak egyszerű játékos mozgásokat elvégezni.
- A mélyebb és magasabb hangokat figyeljék meg, ismerjék fel.
- Tempótartás segítségével.
- Próbálják átvenni a változó kezdőmagasságot.
- A halk-hangos közötti különbséget ismerjék fel, figyeljék meg,
- Különböző zörejek, hangszerek, ritmushangszerek hangszínét felismerjék.
- A lassú és gyors közötti különbséget ismerjék fel, alkalmazzák mozgással, énekléssel.
- Használjanak ritmusjátékos hangszereket.

II. szint

- Tudják megkülönböztetni a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- A dalok, mondókák ritmusát tudják visszaadni, képesek legyenek ritmusvisszhangra.
- A dalokat és mondókákat felismerjék ritmusról.
- Képesek legyenek kifejezni a különböző tempókat mozgással és énekkel.
- Legyenek képesek dallamfelismerésre.
- Tudjanak dallamokat kitalálni.
- Értsék meg a halk-hangos fogalompárt.
- Képesek legyenek finomabb hangszínek megfigyelésére, megkülönböztetésére (beszéd- és énekhangokban, természetben, zörejekben.).
- Ütőhangszereket önállóan használják.
- Játékos mozdulatokat kitalálása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt légkörben, változatos módon felkelti a gyermekek érdeklődését.
- A dal, zene alkalmazásával megszépíti, megszínesíti a gyermeki hétköznapiakat és lehetőséget ad érzelmeik intenzív kiélésére, fogékonnyá teszi a gyermekeket a „szép” befogadására.
- Igényesen válogatja a zenei anyagot, elsősorban a klasszikus zene és a népzene anyagából és kiegészítve a kortárs művészeti alkotásokkal.
- A zenei anyagot évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolja.
- Megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít.
- Megteremteni a mindennapi ének, zene, tánc lehetőségét.
- A műveltségterületek közötti komplexitást érvényesítése (irodalmi, zenei, vizuális stb.).
- Óvodáskor végére fejlődés jellemzői.
- Képesek zenei élmény befogadására, élvezetére.
- Örömmel vesznek részt az énekes játékokban.
- Felismerik a jól ismert mondókákat, dalokat.
- Képesek az egyenletes lüktetést, ritmust érzékeltetni mondókán, dalon.
- Képesek játszani ritmushangszereken.
- Különbséget tudnak tenni a zenei fogalompárok között.
- Képesek hangosan, halkán, lassan, gyorsan, magasan és mélyen énekelni, mondókázni.
- Játékos táncmozdulatokra, összerendezett mozgásra képesek.
- Egyszerű dallamokat tudnak improvizálni.

Zöldszíves szemlélet szerint a természetvédelem fontosságát vidám, játékos dalokkal hangsúlyozzuk. Környezettudatos ritmus hangszereket használunk, melyeket a gyermekek saját maguk készítenek el, újrahasznosított eszközökből (sajtosdobozból, dob, magvakkal töltött papír guriga stb.) A természet hangjainak megfigyelése, madárhangok, erdei neszek utánzása természetes környezetben az óvoda mellett található erdőben valósítható meg. A népi gyermekdalok, dalos játékok során ismerkednek a gyermekek a magyar nép hagyományaival, az

ember természetéhez való viszonyulásával, egymáshoz való kapcsolatával. A játékos zenei tevékenységek a természet jegyében valósulnak meg. A természet témájú dalok tanulásával észrevétlenül jutnak új ismeretekhez, mely a környezetvédelem fontosságát hangsúlyozza. A dalos játékok, mondókák sugallják a természeti értékek megbecsülését, megőrzését. Számtalan növény – és állatfajjal is megismerkednek a gyermekek, ami további kutatásra készítheti őket. Hangutánzás, természetzene- állatok hangjának utánzása, természet hangjai. Zenés mozgásos játékokat a szabadban is végzünk. Levéltánc, napfény és esőtánc, állatutánozó mozgásos játékok zenére- időjárás változásainak zenés és mozgásos megjelenítése. Dalaink környezetvédelmi üzeneteket sugallanak-pl. hulladékgyűjtő dalok az újrahasznosítás fontosságáról, dalok a víz védelméről, fontosságáról, fák ültetésének jelentőségéről a Víz és a Föld megóvása érdekében.

VII.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

- Az örömteli cselekvés és igény kialakítása az alkotásra, esztétikai élmények befogadására, önkifejezésre.
- Az ábrázolás eszközeivel, öröm átélésével a gyermeki érzések, élmények kifejezésének elősegítése.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal a gyermeki személyiség fejlesztése.

Tervezett tevékenységek további céljai:

- Vizuális tapasztalatok és élmények nyújtása egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően.
- Vizuális alkotások, élmények befogadására nevelés.
- Új technikákkal való ismerkedés.
- A vizuális tevékenységek módszereivel, eszközeivel a gyermekek gondolati és érzelmi világának kifejezésére ösztönzés.
- A vizuális önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, ezáltal a vizuális élmények megtapasztaltatása.
- Folyamatos vizuális élmények biztosítása.
- Az alkotás öröméhez és élményéhez való hozzásegítés.
- Az ábrázoló tevékenységekhez való pozitív viszonyulás kialakítása.

Feladat:

- A vizuális tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése.
- Az ábrázoláshoz fűződő pozitív érzelmi viszony fenntartása.
- A rajzolás és festés technikáinak megismertetése.
- A mintázás és alaptechnikák alaptechnikáinak megismertetése.
- A változatos technikák, eszközök, anyagok, megismertetése.
- Művészeti alkotások és népművészeti elemek megismertetése.
- A rajzolás technikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A festés technikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A mintázás alaptechnikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A kézimunka alaptechnikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.

- Az ábrázoló eszközök használatának alkalmazása/gyakorlása.
- Az ellenőrzés, értékelés során pozitív megerősítés.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.
- Az ellenőrzés, értékelés során a technikák helyes alkalmazásának pontosítása, megerősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés az alkotás élménye által.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- A közösségi érzés erősítése a közös tevékenykedés közben.
- A gyermekek önálló vélemény alkotásának, döntési képességének fejlesztése.
- Feladattudat kialakítása és fejlesztése.
- Kreatív önkifejezés, alkotás igényének alakítása.
- A gyermekek vizuális, esztétikus fogékonyságának megalapozása.
- Esztétikai nevelés a vizuális tevékenységek által.
- Esztétikai igényességük alakítása, fejlesztése.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Firkálgatással, rajzolgatással, festéssel fejlődjön képalakításuk.
- Fejlődjön ritmusképzésük többféle módon (vonalak rendszerével, körfirkával).
- Rajzoljanak nagyobb felületre, homokba pálcával, aszfaltra krétával.
- Gyakorolják az ujjal való festés technikáját.
- Alakuljon a ceruza fogásuk.
- Próbálgassák a képi elemeket, részformák elemeit egymáshoz rendelni (pl. fej és törzs, autó és kerekei stb.).
- Az emberalak részformái fokozatosan jelenjenek meg: fej, törzs, karok, lábak.
- Próbáljanak tájékozódni a kép síkján: szélén, közepén.
- Díszítsenek különféle sablonokat tetszés szerint.
- A rajzolás, festés során a színeket különböztessék meg.
- Próbálgassák a mintázás fogásait: gyurkálás, formálgatás, díszítés.
- Próbálgassák az anyagok formálását (ütögetés, karcolás, gyűrögetés, tépegetés, simítás, ragasztás stb.).
- Próbálkozzanak az olló használatával.
- Ismerkedjenek különféle anyagokkal, eszközökkel (ragasztó, fonál, színes papír stb.).
- Alapozzák tér-forma képzeletük fejlődését játékok, tárgyak, kockák rakosgatásával.

II. szint

- Rajzolással, festéssel fejlődjön képalakításuk.
- Legyen helyes a ceruza fogásuk.
- A rajzolt formákat gazdagítsák, díszítsék részformákkal, forma ismétléssel, színekkel.

- Emberábrázolásuk legyen részletes (fej, törzs, végtagok testrészei).
- Ismerjék az ecset helyes fogását, használati módját, a festés technikáját.
- Változatos, sokrétű szint használjanak a festés és rajzolás során (színérzék fejlesztése).
- Mintázás során felismerhető formákat hozzanak létre az alaptechnikák pontos kivitelezésével (gömbölyítés, lapítás, sodrás).
- Tépéssel, sodrással fejlődjön finommotorikai képességük.
- Készítsenek különféle sablonoknak mintázatot sordísszal (meghatározott formák váltakozása, vagy képzelet alapján.).
- Alakítsanak képet, rajzoljanak az udvaron, aszfalton nagy méretben is.
- Térviszonyokat ábrázoljanak (mellett, fölött, fent, lent, középen, szélén).
- Tudjanak használni könnyen megmunkálható anyagokat (textil, dobozok, fonal, stb)
- Gyakorolják az olló helyes használatát.
- Vonal mentén gyakorolják a vágást.
- Próbálják a szövést, fonást, varrást.
- Készítsenek termésbábokat, barkácsoljanak különféle anyagokkal.
- Tér-forma képzeletüket gazdagítsák különféle térbeli alakzatok létrehozásával, építésével.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt légkört, műhelyhangulatot alakít ki az alkotó tevékenységekhez.
- Az alkotó tevékenységek feltételeit megteremti.
- A vizuális tevékenységek lehetőségét mindennap biztosítja.
- Állandó vizuális helyet alakít ki.
- Az évszakok tematikája szerint tervezi a tevékenységeket.
- A tevékenységek előtt eszköz előkészítés.
- A vizuális tevékenységek differenciált szervezeti formáit biztosítja.
- Az eszközök használatát megismerteti a gyermekekkel.
- A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeit és eljárásait megismerteti.
- A kézimunkához használt anyagokat megismerteti.
- Változatos technikákat, anyagokat, eszközöket alkalmaz a csoport és az egyén fejlettségi szintjének megfelelően.
- Érdeklődést felkeltő vizuális élményeket és a változatos megfigyelési lehetőségeket biztosít.
- A gyermekek kreativitását kibontakoztatja (szabad eszközhasználat, a gyermekek által elérhető helyen biztosítása).
- Erősíti a gyermekek alkotókedvét, erősíti önbizalmukat.
- Biztatja a gyermekeket az újszerű gondolkodásra.
- Bátorítja a gátlásos gyermekeket.
- Gyakoroltatja az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását.
- Igénye van az esztétikus környezet kialakítására.
- Ügyel a csoportszoba mértéktartó díszítésére.
- Élményszerző sétákat és kirándulásokat szervez megfelelő számú kísérő biztosításával.
- Gyűjti, illetve a gyerekekkel gyűjteti az évszakoknak megfelelő terméseket.

- Lehetőség szerint múzeumban, egyéb helyeken kiállításokat tekintenek meg.
- Lehetőség szerint a vizuális tevékenységek során a szelektív hulladékgyűjtést gyakorolja, gyakoroltatja.
- A gyermekek rajzait, alkotásait összegyűjti.
- Személyiségében a tolerancia, az elfogadás dominál, a gyermekek munkáit értékként kezeli.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek munkáit a szülők és a társaik is láthassák.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudnak egyszerű formákat rajzolni, papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Tudnak egyszerű formákat, alakzatokat festeni.
- Formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Egyszerűbb mozgásokat is meg tudnak jeleníteni.
- Színeket bátran használják.
- Tudnak egyszerű felismerhető formákat mintázni, létrehozni.
- Tudják a kézimunka egyszerű alapelemeit alkalmazni.
- Egyszerű alak építése térben.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, megnevezésére.
- Az általuk ismert eszközöket és technikákat biztosan alkalmazzák.
- Ceruzanyomatékuk és vonalvezetésük biztos és megfelelő.
- Képesek alkotni önállóan és csoportban is.
- Alkotásaik tiszták és esztétikusak.
- Képesek alkotás közben környezetük tisztaságára vigyázni.
- Képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket egyszerű képalkotásban.
- Alkotásaikban megjelennek a mese és versillusztrációk.
- Képesek elképzelés után meseszereplőket, eseményeket megjeleníteni.
- Képesek közös vizuális tevékenységben együttműködni társaikkal.
- Képesek meglátni környezetük szépségét, esztétikumát.
- Képesek saját és társaik alkotásairól önálló véleményt alkotni

A zöld szíves gyermekek gyakran inspirálódnak a természet által, észreveszik annak apró csodáit is. A természetben tett kirándulások, túrák és séták alkalmával a gyermekek nagyon sok olyan dolgot látnak, melyet utána szívesen megörökítenek. Csodálatos alkotások születhetnek a természet adta kincsek felhasználásával is, melyet akár a fent említett séták alkalmával vagy az udvari játékok során a gyermekek saját maguk gyűjthetnek össze. A pedagógus fontos feladata, hogy hagyja a gyermekeket saját kreativitásuk és képzelőerejük nyomán is alkotni, hiszen a zöldszíves gyermekek nagyon nyitottak és fogékonyak az új technikák kipróbálására és különböző anyagok felhasználására barkácstevékenységük során.

VII.7. MozgásCél:

- A gyermekek testének, személyiségének és idegrendszerének fejlesztése, az egyéni szükségletek, képességek figyelembevételével.
- Egészséges életmódra nevelés.
- A gyermekek fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőség biztosítása.
- A mozgásképességek - a természetes fejlődésen túli (növekedés, fejlődés, érés) fejlesztése.

Tervezett tevékenységek további céljai:

- Az egészséges életmód kialakítása a testi-lelki-szellemi harmónia érdekében.
- A mozgás megszerettetése rendszeres egészségfejlesztő testmozgással.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése.
- A gyermekek mozgásos játékigényének a kielégítése.
- A rendszeres mozgásigény kialakítása.
- A mozgáshoz való pozitív viszonyulás kialakítása.
- A rendszeres testmozgással a gyermekek edzése.
- A gondozás, egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése mozgásfejlesztéssel.
- Mozgáskultúra kialakítása, gazdagítása, fejlesztése.
- A komplex testmozgásokkal a gyermek egész személyiségének a fejlesztése.

Feladat:

- Mozgáskedv és mozgásanyag iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása.
- Változatos mozgásfejlesztő játékokkal és eszközökkel a rendszeres mozgásaktivitás fenntartása.
- A járás, futás anyagának megismertetése.
- A gimnasztikai jellegű, játékos gyakorlatok megismertetése (szabadgyakorlatok, páros-, társas gyakorlatok, padgyakorlatok, bordásfalgyakorlatok, kéziszergyakorlatok: szalaggal, körkötéllal, babzsákkal, labdával stb.).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése emelt szeren (pl. pad). Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése kéziszerekkel (szalag, babzsák, labda stb.).
- A csúszás, kúszás, mászás (természetes támaszgyakorlatok) anyagának a megismertetése. Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése (vonalak között: járással, kúszással, mászással).
- Az ugrás, szökdelés anyagának megismertetése.
- A talajtorna jellegű gyakorlat megismertetése (gurulás, bukfenc, tarkóállás és előkészítő gyakorlatai, kézállás előkészítő gyakorlatai).
- A függés gyakorlat anyagának a megismertetése (bordásfal, létrán, gyűrűn).
- A labdagyakorlat megismertetése (fogás, gurítás, dobás-elkapás, hajítás, labdavezetés stb.).
- A szabályjáték megismertetése (futójáték, fogójáték, sorverseny, váltóverseny, labdajáték, egyéb játék).
- A járás, futás anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- A gimnasztikai jellegű, játékos gyakorlatok (szabadgyakorlatok, páros-, társas gyakorlatok, padgyakorlatok, bordásfalgyakorlatok, kéziszergyakorlatok, babzsákkal, labdával stb.) alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.

- A csúszás, kúszás, mászás anyagának (természetes támaszgyakorlatok) alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (vonalak között: járással, kúszással, mászással).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése emelt szeren (pl. pad).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése kéziszerrel (szalag, babzsák, labda stb.).
- Az ugrás, szökdelés anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A talajtorna jellegű gyakorlat alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (gurulás, bukfenc, tarkóállás és előkészítő gyakorlatai, kézállás előkészítő gyakorlatai).
- A függés gyakorlat anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (bordásfal, létrán, gyűrűn).
- A szerugrás anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (padon végezhető különböző előkészítő ugrásgyakorlatok).
- A labdagyakorlat alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (fogás, gurítás, dobásekapás, hajítás, labdavezetés stb.).
- A szabályjáték alkalmazása/gyakorlása/ismétlése. (futójáték, fogójáték, sorverseny, váltóverseny, labdajátékok, egyéb játékok).
- Az ellenőrzés, értékelés során a helyes mozgáskivitelezés pozitív megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.
- Az ellenőrzés, értékelés során a mozgás ismeretek pontosítása, megerősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés a pozitív érzelmi hatások által és megerősítések alkalmával.
- Közösségi nevelés, szociális képességek fejlesztése a mozgásos játékok során.
- Együttműködési képesség fejlesztése.
- Versengési képesség fejlesztése.
- Érdekérvényesítési képesség fejlesztése.
- Önállóság fejlesztése.
- Esztétikai nevelés a harmonikus, esztétikus mozgás kialakításával.
- Tűrőképesség, kitartás fejlesztése.
- Kudarcátűrő képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- A sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelés fejlesztése.
- Szokások alakításával a kíváncsi viselkedésminták elsajátítása.
- Erkölcsi nevelés az akarati tulajdonságok fejlesztésével.
- Az egészséges versenyszellemmel az erkölcsi érzék fejlesztése.
- A szabálytudat kialakításával értelmi nevelés.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Anyanyelvi nevelés a helyes kommunikációs mintával.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Alakuljon ki a testtudatuk, testképük.
- Fejlődjön a nagymozgásuk.
- Fejlődjön a szem - kéz, szem - láb koordinációjuk.
- Alakuljon a térészlelésük.
- Fejlődjön az alaklátásuk.
- Tudják megkülönböztetni a test két oldalát a kéz segítségével (szalag, matrica használata).
- Fejlődjenek a motorikus alapkészségeik (kondicionális képességek, koordinációs képességek, ízületi mozgékonyaság).
- Fejlődjön az alap állóképességük (kondicionális képesség).
- Fejlődjön az alaperő képességük (amely biztosítja az alapvető mozgásokat, kondicionális képesség fejlődését).
- Fejlődjön a reakció képességük (kondicionális képesség)
- Fejlődjön a téri tájékozódó képességük (koordinációs képességek).
- Fejlődjenek a keresztcsatornák (vizuális-tapintásos, vizuális-auditív).

II. szint:

- Fejlődjön a finommotorikus mozgásuk.
- Fejlődjön a szem - kéz - láb koordinációjuk.
- Fejlődjön a mozgásérzékelésük.
- Fejlődjön a térérzékelésük.
- Alakuljon ki a testséma.
- Alakuljon ki az „oldalosság”.
- Motoros képességük összehangoltan fejlődjön.
- Fejlődjön az erő-állóképességük (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a mozgásgyorsaságuk (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a gyors reakció képességük (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a mozdulatgyorsaságuk (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a mozgásritmus képességük (koordinációs képességek)
- Fejlődjön az egyensúlyérzékük (koordinációs képességek).
- A testséma kialakulása által fejlődjön az izomérzékelésük (koordinációs képességek).
- Fejlődjenek a keresztcsatornák (vizuális-auditív-kinesztétikus).

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A mozgástevékenységekhez jó hangulatot teremts.
- Gondoskodik arról, hogy a játék az elsődleges, a versengés ne legyen hangsúlyos.
- A mozgástevékenységek anyagát a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével állítja össze.
- Biztonságos, higiénikus környezetet teremts a spontán és szervezett mozgástevékenységekhez.
- A mindennapi mozgás feltételeit megteremts (hely, idő, tér, eszköz.).
- Kötetlen formában biztosítsa a szabad mozgástevékenységet.

- Biztosítja a mindennapi frissítő mozgást szabadon és szerrel egyaránt (pl. ugróiskola, ugrókötelezés, hintázás, labdázás, bukfencezés).
- A szervezett mozgásos tevékenységek közben a kéziszereket gyakran használja.
- Az óvodai udvar nagymozgást fejlesztő lehetőségeit mindennap kihasználja.
- A szervezett mozgástevékenységeket játékosan vezeti.
- Biztosítja a spontán és szervezett mozgásos tevékenységek közben a téri irányok, névutók megismerését, gyakorlását.
- A spontán érzelmi motivációkra épít, az egyéni fejlettség figyelembevételével.
- A szervezett mozgástevékenységhez minden gyermek megfelelő, kényelmes ruházatáról gondoskodik.
- Biztosítja a balesetmentes tárgyi környezetet.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel vesz részt a különféle mozgásos tevékenységekben.
- Igényli a mindennapi mozgást.
- Az óvodai mozgásfejlesztő eszközök, kéziszerek használatát ismeri.
- Nagymozgása harmonikus, összerendezett.
- Képes helyben szökdelni, páros és egy lábon fel- és leugrani.
- Páros lábon történő előre és hátra ugrása biztos.
- Különböző dobásformákat elsajátít.
- Az elkapott szert (labdát) biztonságosan kezeli. Ismeri, alkalmazza az alapvető labdatechnikai elemeket.
- Mászása, csúszása, kúszása összerendezett mozgású.
- Egyensúlya szokatlan testhelyzetekben (mint pl. egy lábon állás) megfelelő.
- Finommotorikája fejlett, iskolakezdésre alkalmas.
- Szem – kéz - láb koordinációja fejlett, stabil.
- Téri tájékozódása kialakult, az irányokat meg tudja különböztetni.
- Testsémája kialakult.
- Alap - állóképességgel rendelkezik, bírja a terhelést.
- Erő- állóképességgel rendelkezik (képes nagyobb erő kifejtésre).
- A szervezett mozgáshoz kapcsolódó vezényszavakat ismeri, megérti.
- Egészséges versenyszellemmel rendelkezik.
- Szabálytudata kialakult.

A kültéri mozgást a zöldszíves gyermekek is ugyanúgy kedvelik, viszont ők próbálnak úgy mozogni környezetükben, hogy azzal ne ártsanak a egyetlen élőlénynek sem. Az óvodapedagógus fontos feladata, hogy arra törekedjen, a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn. Amennyiben ezt az időjárási körülmények nem teszik lehetővé, abban az esetben zárt helyen megvalósuló (pl. csoportszoba, tornaterem) mozgásszervezésnél is próbáljanak visszautalni korábbi természeti élményekre. Erre alkalmas a megfigyelt növények és állatok mozgásának utánzása, és a megtanult viselkedési szabályok játékba való bevonása. Itt is nagyon fontos a következő elv: „nem felemellek, hogy a vendégem legyél, hanem lehajolok hozzád, hogy vendéged lehessék.”

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Biztonságos mozgástér kialakítása, de hagyja a gyerekeket kipróbálni magukat.
- Bátorít, nem tilt.
- Példát mutat: együtt fut, mászik, megfigyel a gyerekekkel.

Mozgásos lehetőségek zöldszíves gyermekeknek:

- Udvari játékok természetes anyagokkal
- Kerti mozgások (pl. seprés, gereblyezés, öntözés, stb..)
- Napi rendszerességgel kint tartózkodás – évszaktól függetlenül (megfelelő öltözetben).
- Futás, mászás, ugrás, egyensúlyozás természetes terepen.
- Tervezett mozgásos foglalkozások során zöld mozgásos játékok és utánzások bevezetése.
- Kirándulások, túrák, séták a természetben

VII.8. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel

Cél:

- A gyermekek eljuttatása olyan tapasztalat birtokába, melyek a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, megszerettetése.
- Környezettudatos magatartás kialakítása, természetvédő és szerető emberré válás elősegítése.
- A gyermeki tevékenységek közbeni ismeretszerzés biztosítása a környező valóság formáiról, mennyiségi viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól (matematikai tartalmú tapasztalatok)

Tervezett tevékenységek további céljai:

- A természeti, emberi, tárgyi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A szűkebb/tágabb környezet megismertetése.
- Emberi alkotások védelme, értékek megőrzésére nevelés.
- Szülőföld, néphagyományok megismertetése, néphagyományőrzés.
- Szülőföld szeretetére nevelés.
- Családi, óvodai és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelmére nevelés.
- A természetszerető, a természetet védeni vágyó gyermekek nevelése.
- Környezetkultúra és a biztonságos életvitel megalapozása.
- Környezettudatos magatartásformálás.
- Az ökológiai szemléletmód (természetvédelem) megalapozása.
- Minden gyermeki tevékenységben a matematikai tartalom felfedeztetése.
- Természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól felfedeztető tapasztalatszerzés.
- A matematikai tartalmú tapasztalatok alkalmazása a gyermeki tevékenységekben.

Feladat:

- A téma iránti pozitív érzelmi motiválás, a gyermeki kíváncsiság felkeltése.
- A pozitív érzelmi viszony, motiváltság fenntartása.
- A természeti környezetről folyamatos ismeretszerzés biztosítása (pl. az ősz jellemző jegyeinek felfedeztetése).
- Az emberi környezetről folyamatos tapasztalatszerzés (pl. a bolti eladó munkájának bemutatása).
- A tárgyi környezet folyamatos megfigyeltetése, megtapasztaltatása (pl. a szárazföldi közlekedési eszközök megfigyeltetése séta közben).
- Tapasztalatszerzés a halmazokról (becslés, mérés, létrehozás, bontás, elemek számlálása, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás).
- Tapasztalatszerzés a relációkról (kisebb, nagyobb, ugyanakkora; több, kevesebb, ugyanannyi; magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles; nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz; előtte, mellette, jobbra, balra, mögött, fölött, alatt, között; elemek rendezése; sorszámnev; sorozatok).
- Geometriai tapasztalatszerzés (kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap, térbeli építések, alkotások biztosítása, a szimmetriák felfedeztetése).
- Téri irányok, névutók megismertetése.
- A természeti környezetről szerzett ismeretek gyakorlása/alkalmazása (pl. Az ősz jellemző jegyeinek felismerése, megnevezése).
- A tárgyi környezetről megtapasztalt ismeretek alkalmazása (pl. a szárazföldi közlekedési eszközök felismerése, megnevezése).
- Az emberi környezetről szerzett tapasztalatok gyakorlása (pl. A szimulációs játék során a bolti eladó munkájának gyakorlása).
- A halmazokkal végzett matematikai műveletek gyakorlása/ismétlése/ alkalmazása (becslés, mérés, létrehozás, bontás, elemek számlálása, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás).
- A relációkról szerzett ismeretek, műveletek gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (kisebb, nagyobb, ugyanakkora; magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles; nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz; előtte, mellette, jobbra, balra, mögött, fölött, alatt, között; elemek rendezése; sorszámnev; sorozatok).
- Geometriai formákról szerzett ismeretek, gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap, térbeli építések, alkotások biztosítása, a szimmetriák felfedeztetése).
- Téri irányok, névutók gyakorlása, használata.
- A megszerzett matematikai ismeretek alkalmazása a gyermeki tevékenységekben.
- A természeti környezetről szerzett ismeretek rendszerezése megadott szempontok alapján.
- A tárgyi környezetről megtapasztalt ismeretek rendszerezése megadott szempontok alapján.
- Az emberi környezetről szerzett tapasztalatok rendszerezése megadott szempontok alapján.
- A megszerzett matematikai ismeretek rögzítése a gyermeki tevékenységekben.
- Az ellenőrzés, értékelés során a gyermekek pozitív megerősítése.

- Az ellenőrzés, értékelés során az ismeretek pontosítása, megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.

Nevelési feladat:

- Természeti, emberi, tárgyi környezet szeretetére, megbecsülésére nevelés.
- A sokrétű ismeretszerzéssel a gyermekek biztonságérzetének növelése a szűkebb és tágabb környezetben.
- A közös tapasztalatszerzések során a társas kapcsolatok, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- A kulturált magatartási- viselkedési szokások alakítása.
- A gyermekek erkölcsi érzékének, erkölcsi ítélőképességének formálása.
- Az önálló véleményalkotás elősegítése tudatos pedagógiai helyzetek kialakításával.
- Dicsérettel, biztatással a pozitív én-kép, önértékelés kialakítása.
- A természet esztétikumának felfedeztetése, érzékeltetése.
- Az esztétikai érzék megalapozása, fejlesztése.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- A gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatása.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Ismerkedjenek meg saját jelükkel, a csoportszobával és az óvoda helyiségeivel, udvarával.
- Ismerkedjenek meg az óvodában dolgozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek meg (biztonságérzetük kialakulása után) az óvoda közvetlen környezetével (az óvoda utcájával és annak főbb épületeivel).
- Ismerjék fel és nevezzék meg a képeken látható családtagjaikat (fényképekről, digitális képekről).
- Figyeljék meg a természet változásait az udvaron, élményszerző séta közben, kiránduláson.
- Figyeljék meg az évszakok jellemző jegyeit: időjárás, öltözködés, növények, állatok élete stb.
- Figyeljék meg, kapcsolódjanak be a természetgondozó munkákba (falevél sepregetés, gyűjtés, gereblyezés, hólapátolás, száraz ágak, gallyak gyűjtése, növények ültetése, gondozása).
- Ismerkedjenek meg több érzékszervre hatóan (ízlelés, szaglás, tapintás) az évszakok jellemző gyümölcszeivel, zöldségeivel.
- Ismerkedjenek meg az évszakok terméseivel, terményekkel (dió, makk, gesztenye, mogyoró, napraforgó mag, búza, kukorica).
- Ismerkedjenek meg az évszakok jellemző ünnepeivel, ünnepköreivel.
- Ismerjenek meg néhány háziállatot, és figyeljék meg azok jellemző jegyeit. (kutya, macska, ló, tyúk, kakas stb.).
- Ismerjenek és nevezzenek meg néhány vadon élő állatot, melyek a hallott mesékben, versekben szerepelnek (róka, farkas, medve, nyúl, őz, szarvas).
- Ismerjék meg a nálunk telelő madarakat. Kapcsolódjanak be a madáreleségek készítésébe. Figyeljék meg az udvaron elhelyezett madáretetőket.

- Ismerjék fel és nevezzék meg főbb testrészeit.
- Ismerkedjenek meg a testrészek alapvető funkcióival.
- Szerezzenek játékos tapasztalatokat az érzékszervek funkcióiról.
- Ismerjék az alapvető egészségvédelmi szokásokat (kézmosás, zsebkendő használat, időjárás szerinti öltözködés stb).
- Ismerjék meg az orvos gyógyító munkáját.
- Ismerjék meg és gyakorolják a csoportos gyalogos közlekedés elemi szabályait, a gyalogátkelőhelyen való közlekedést.
- Figyeljék meg az autóúton és sínen közlekedő járműveket, nevezzék meg azokat.
- Ismerjék meg a környezettudatos magatartás elemi szabályait (vigyázzanak a növényekre, állatokra, környezetük tisztaságára).
- Matematikai tapasztalatok szerzése a következő területeken:
 - Halmazok (1- 5-ös számkörig).
 - Összehasonlítás tulajdonságaik szerint (szín, forma, nagyság).
 - Számosság megállapítása becsléssel majd számlálással, tőszámnevek.
 - Elemek csoportosítása megadott szempontok szerint.
 - Több, kevesebb, ugyanannyi megállapítása becsléssel, majd számlálással.
 - Halmaz elemeinek változtatása (hozzáadás, elvétel, ugyanannyivá tétel).
 - Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, összeméréssel.
 - Kisebb, nagyobb.
 - Magasabb, alacsonyabb.
 - Hosszabb, rövidebb.
 - Névutók használata (előtt, mellett, mögött, fölött, alatt).
 - Elemek rendezése megadott szempontok szerint (növekvő sorrend).
 - Geometriai tapasztalatok szerzése Gömb, gömbölyű. Kör, kör alakú témakörben.

II. szint

- Nevezzék meg az óvoda pontos nevét, csoportjainak elnevezését, és az óvodában dolgozó felnőtteket nevükön szólítsák.
- Élményszerző séták, kirándulások alkalmával ismerkedjenek meg az óvoda tágabb környezetével.
- Sorolják fel saját családtagjaik vezeték- és utónevét, ismerjék a rokoni kapcsolatokat (apa, anya, gyerekek, testvérek, nagyszülők, dédszülők, unokatestvérek).
- Nevezzék meg lakcímüket, szüleik foglalkozását, munkahelyét.
- Fedezzék fel és nevezzék meg a természet, évszakok látható változásait, az évszakok szépségét.
- Ismerjék fel, és nevezzék meg az évszakok jellemző jegyeit: időjárás, öltözködés, növények, állatok élete, ember természetgondozó munkája.
- Fedezzék fel a természet változása és az állatok élete közötti összefüggéseket (állatok élete ősszel – költöző madarak, állatok élete télen – téli álm, elbújás, stb.).
- Ismerjék, nevezzék meg az évszakokra jellemző gyümölcsöket, zöldségeket, virágokat (piaclátogatás során).
- Ismerjék fel és nevezzék meg, csoportosítsák az évszakok jellemző terméseit, terményeit.

- Önállóan végezzék az apróbb udvargondozó munkákat, így szerezzenek tapasztalatot az ember természetgondozó munkájáról (kiskertgondozás, gyógynövények ültetése, falevelek önálló összegyűjtése stb.).
- Ismerjék fel, nevezzék meg az évszakokhoz kapcsolódó ünnepköröket, ünnepeket, jeles napokat, azok jellemzőit.
- Ismerjék fel, nevezzék meg a háziállatokat, azok jellemző jegyeit.
- Csoportosítsák a háziállatokat.
- Ismerjék fel és nevezzék meg az erdőn, mezőn, hazai tájakon élő vadon élő állatokat.
- Ismerkedjenek meg a földgömbbel.
- Ismerjék és nevezzék meg a napokat, napszakokat, hónapokat, évszakokat.
- Ismerjék fel, hogy az óvodában milyen napszakokat töltünk.
- Ismerkedjenek meg az egzotikus tájakon élő vadállatokkal.
- Nevezzék meg az érzékszerveket, testészeiket és azok funkcióit. Ismerjék meg, hogy a bőrünkkel is tudunk érzékelni (hőérzékelés).
- Ismerjék fel a betegség – orvos gyógyító munkája – gyógyszerek közötti okokozati összefüggéseket.
- Nevezzék meg az egészségmegőrző szokásokat: kézmosás, tisztálkodás, orrfúvás, érzékszervek védelme, helyes öltözködés stb.
- Nevezzék meg a gyalogos közlekedés szabályait, ismerjék a jelzőlámpa, gyalogátkelőhely funkcióját.
- Csoportosítsák a közlekedési eszközöket aszerint, hogy hol közlekednek (vízi, légi, szárazföldi) és gyorsaság szerint.
- Végezzenek egyszerű játékos kísérleteket különböző anyagokkal: levegővel, hóval, jéggel, vízzel, homokkal, papírral stb. Ismerjék meg azok tulajdonságait.
- Ismerjék meg a környezettudatos magatartás alapjait, gyakorolják azokat (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás vízzel, elektromos árammal, környezet épségének, tisztaságának megóvása, állatok, természeti környezet védelme stb.).
- Matematikai tapasztalatok szerzése a következő területeken: Halmazok, összehasonlítás tulajdonságaik szerint, összehasonlítás becsléssel, párosítással, számlálással.
- Számosságuk megállapítása számlálással, tőszámnév.
- Rendezés számosság szerint.
- Rendezés sorszám szerint, sorszámnevek.
- Igaz - hamis ítéletek megállapítása.
- Halmaz elemeinek egyesítése, számosság megállapítása.
- Tulajdonságaik változtatása számosság szerint (hozzáadás, elvevés, ugyanannyivá tétel).
- Mennyiségek összehasonlítása becsléssel és összeméréssel.
- Névutók használata (előtt, mellett, mögött, fölött, alatt, között, jobbra, balra).
- Elemek rendezése megadott szempontok szerint, sorozatok.
- Geometria: gömb, kör, téglatest stb.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A külső világ megismerését - amelybe beletartozik a matematika tartalmú tapasztalatok megszerzése is - óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeli.

- A matematikai tapasztalatok megszerzését a külső világ megismerése közben, a játékok, kirándulások, alkotások, barkácsolások, tevékenységek alkalmával életszerűen megtapasztalva, vagy éppen az óvodapedagógus által felkínálva jeleníti meg.
- Élményszerző sétákat, kirándulásokat szervez.
- Az évszakok tematikája szerint tervez és valósít meg.
- Kiemelten kezeli a természet- és környezetvédelmet.
- Az évszakhoz kapcsolódó ünnepköröket, ünnepeket és jeles napokat megünnepli.
- A tapasztalatszerzés eszközeit a tevékenységek előtt gondosan előkészíti.
- A tevékenységekhez megfelelő élményt, helyet, időt és eszközt és biztosít.
- A gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére épít.
- Természetsarkot alakít ki (termések gyűjtése, rügyeztetés, csíráztatás, hajtás, növények gondozása stb.).
- Lehetőség szerint veteményes, gyógynövényes, virágos kertet alakít ki és folyamatosan gondozza a gyermekekkel.
- Évszagnak megfelelő kerti munkákat szervez (falevelek gereblyézése, összegyűjtése, hólapátolás stb.).
- Lehetőség szerint gyakoroltatja a szelektív hulladékgyűjtést, a vízzel, elektromos árammal való takarékoskodást.
- Megismerteti a helyi néphagyományokat, szokásokat.
- Egyszerű kísérleteket végeznek.
- A külső világ tevékeny megismerésében rejlő matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését biztosítja.
- Érvényesíti a játékosság elvét.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a nevüket, szüleik nevét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Ismerik a pontos lakcímüket.
- Eligazodnak az óvoda környékén.
- A családi, tárgyi, óvodai kultúra értékeit megismerték.
- Ismerik a helyi néphagyományokat, szokásokat.
- Megnevezik saját testrészeit, érzékszerveiket.
- Ismerik az egészséges életmód alapvető szokásait.
- Kialakult a tisztaság iránti igényük.
- Ismerik az orvos gyógyító munkájának fontossága.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, rovarokat.
- Felismerik környezetük növényeit, azok gondozását.
- Különbséget tesznek az évszakok között
- Megnevezik a napszakokat.
- Megkülönböztetik a közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi).
- Tudják az alapvető közlekedési szabályokat, azokat betartják.
- Képesek az állatok, növények megbecsülésére.
- Felismerik, megnevezik az alapszíneket és színárnyalatokat.

- Egyszerűbb problémát képesek észlelni és megoldani.
- Környezetükben lévő mennyiségi, térbeli, formai összefüggéseket felismerik.
- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket.
- Helyesen használják a matematikai kifejezéseket.
- Követik az irányokat és tudnak térben tájékozódni.
- Térbeli, síkbeli alakzatokat képesek szétválogatni.

A zöldszíves gyermekek környezetüket oly módon fedezik fel, hogy annak élővilágát kímélik, ne zavarják meg és ne pusztítsák el. Célunk a gyermekek természetes kíváncsiságára építve a környezet sokoldalú megfigyelése és megtapasztalása, a természet szeretetének, védelmének megalapozása. Fontos a gyermekekben már óvodás korban kialakítani azt a tudatosságot, mely a környezet és annak minden tagjának fontosságát hangsúlyozza, és azok óvására, védelmére összpontosít. A természetes környezetben való számolás, mérések, összehasonlítások remek lehetőséget nyújtanak a matematikai tapasztalatszerzésre. Fontos itt megjegyezni, hogy a program nagy hangsúlyt fektet a pazarlás elkerülésére, tehát a sok-kevés, illetve több-kevesebb-ugyanannyi fogalmak nyomatékosítására is. Fontos, hogy a gyermekekbe már ebben a korban is megjelenjen az az érzékenység, amely a „kevesebb is elég” eszméjét hatja át. Ez megelőzheti a későbbi pazarló életmód kialakulását (pl. ételpazarlás, víz- és energiapazarlás).

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Megfigyel, ösztönöz, de nem old meg helyettük.
- Támogatja a spontán matematikai gondolkodást.
- Környezet tudatos előkészítése (pl. termékek kihelyezése)
- Élményszerű tanulás biztosítása: lehetőséget ad a több érzékszervez keresztüli megtapasztalásra.

Különböző lehetőségek a témában zöldszíves gyermekeknek:

- Évszakok és azok változásainak megfigyelése séták és kirándulások alkalmával
- Növénygondozás a kiskertben
- Élőlények megfigyelése anélkül, hogy megzavarnánk azokat
- Időjárás táblák bevezetése
- Kísérletezések a különböző természetben is megtalálható anyagokkal (pl. víz, föld, fa, termékek)
- Termékek számolása és osztályozása
- Építkezés természetes elemekből
- Tündéerkert készítése közösen

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Programunkkal a gyermekek javára kívánunk cselekedni. Az óvodáskor végére tapasztaljuk játékok ötletgazdagságát, egyre eredetibb kivitelezését, a társas kapcsolatuk pozitív irányban történő elmozdulását. Megtapasztaljuk türelmes viselkedésüket, amelyek az akadályok legyőzésekor kerülnek előtérbe.

A szabályok megtartásán keresztül, viselkedésük keresetlenségéből és a konkrét helyzetekből adódó változatos alkalmazkodásukból, az agresszió csökkenéséből. De mindezt jelzi beszédük, testi-lelki egészségük, ügyesedésük és műveltségi gyarapodásuk is.

Szeretnek az óvodapedagógus, a dajka közelében lenni, akiknek kedves, szeretetteljes, de következetes magatartását együttműködéssel és utánzással viszonozzák.

A legnagyobb öröm, ha szeretnek óvodába járni, és úgy ítélik meg az ott töltött időt, mint ahol jól és jól lehet játszani.

Megfogalmazódik bennünk az a kérdés, hogy milyen emberi magatartás, pedagógusi hitvallás szükséges ahhoz, hogy valóban a ránk bízott kisgyermek javára tudjunk cselekedni?

A legfontosabbnak a következőket tartjuk:

- Gondoskodó szeretettel vegyük körül a gyermekeket.
- Ne csináljunk „tanítási” helyzeteket.
- Mi felnőttek is tanuljunk meg újra játszani, mutassunk példát a játék apró fogásaira.
- Minden idegszálunkkal, figyelmünkkel forduljunk a gyermekek felé.
- Ne süssük őket, lassan, „biztos kézzel dolgozzunk”, oldott, derűs légkörben.
- Vigyünk folyamatosságot, rugalmasságot, spontaneitást a nevelési folyamatba.
- Higgyünk a játék és a mese lelket finomító, képzeletet, fantáziát megmozgató, a megismerési vágyat felkeltő erejében.
- Ne akarjunk egyforma személyiségeket nevelni, hiszen minden gyermek más és más, de kincs a számunkra valamennyi.

Mindehhez:

- Művelnünk kell folyamatosan önmagunkat, hogy igényesek tudjunk maradni egy életen át.
- Ne adjuk fel egykönnyen az értelemünkkel és az érzelmeinkkel megerősített, a gyakorlatban kipróbált pedagógiai álláspontunkat.
- Legyünk képesek mindehhez megnyerni a szülők segítőkészségét.

IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

IX.1. A tervező munka és a csoportnapló

Cél: Az Óvodai nevelés országos alapprogramjával, a Pedagógiai Programjával, Munkatervével összhangban történik a tervezés.

Feladat: A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve történik a differenciálás, a csoporthoz igazítva, a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira, aktualitásokat figyelembe véve mindig rugalmas, komplex tervezés

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A pedagógiai adatrögzítés kiterjed

- A csoportnaplóban feltüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és idejét, a tagóvoda-vezető aláírását, az óvodai körbélyegző lenyomatát, a Pedagógiai Program nevét.
- A gyermekek nevét, óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, az SNI-s BTMN-es gyermekek számát, azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek és a tanköteles gyermekek nevét: A napirendet, tevékenységek időtartamát és tevékenységeket, a heti

rendet napi bontásban, nevelési feladatokat, szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait. A teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit, értékeléseket, a hivatalos csoportlátogatásokat. A látogatás célját, idejét, látogató nevét, beosztását, a látogatás szempontrendszerét, eredményét, a feljegyzést a csoport életéről, születés – és névnapok felvezetését, egészségügyi adatok nyilvántartását, fejlesztőpedagógiai, logopédiai ellátást igénylő gyermekek nevét, balesetvédelem tervezését, tematikus éves tervet

- Egy nevelési évben 2 alkalommal nevelési tervet és értékelést készít
- SNI-s és hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó fejlesztési célokat is tartalmaz a nevelési terv, ha a csoportban van ilyen gyermek
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás heti tervezéssel készül, mely egymással összefüggő tevékenységterveket tartalmaz (téma, cél, feladat, módszer, eszköz, szervezeti forma, differenciálás)
- a feladatok tagolása: didaktikai, nevelési, készség-és képességfejlesztési feladat
- a nevelési év augusztus 31-ig tart, Június 15-augusztus 31-i időszakára a 6.sz. Mellékletben szereplő "Nyári udvari élet" dokumentumában történik az óvodapedagógusok tervező-értékelő munkája
- tervezésnél figyelembe veszi: hagyományokra, innovatív elemekre épül, komplex módon, a csoport fejlettségi szintjéhez igazodva, előre átgondolt, tudatos
- a gyermekek fejlettségének figyelemmel kísérésére
- a felvételi és mulasztási napló vezetésére

IX.2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja

- Pedagógiai Program
- éves Munkaterv
- csoportok éves terve
- nevelési tervek melyben az óvodapedagógus rögzíti
 - az egészséges életmód,
 - az érzelmi nevelés-szocializáció,
 - az értelmi fejlesztés, nevelés (játék, anyanyelvi nevelés) során elérni kívánt szintet, a fejlesztés feladatait, a tevékenységet, valamint a kapcsolódó szervezési feladatokat. A tervezés minden esetben egyénre szabottan történik.

Tervezésben megjelöljük azt a szintet, ahol a gyermek áll, mivel, hogyan, hová kívánjuk eljuttatni. Komplex módon mindig az egész személyiségből indulunk ki, s azt fejlesztve jutunk el egy magasabb szintre, vagy próbáljuk megtartani, stabilizálni a meglevő szintet.

A tevékenységek tervezése:

A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal témaköreiből indul ki, s kapcsolódik a többi tevékenységhez komplex módon. Ebben valósul meg a környezet szeretetére, védelmére nevelés, a felzárkóztatás, a kreatív fejlesztés. Az évszakonkénti lebontásban helye van minden ünnepnek, legyen az néphagyományt ápoló, nemzeti, a gyermeki élet ünnepei, vagy a környezetvédelemmel kapcsolatos zöld ünnepek. Az óvodapedagógusok csoportjuk s benne a gyermekek ismeretében kapcsolnak a témákhoz olyan tevékenységeket, melyben a személyiség fejlesztés differenciáltan megvalósítható. Ha egy adott feladat több szintűen kidolgozható, akkor

nem a gyermek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg, hogy melyik lehetőséget választja. A heti rendben mód nyílik a sokrétű gyakorlásra s ez a záloga a fejlesztésnek, felzárkóztatásnak, tehetséggondozásnak. Elvünk az, hogy inkább keveset, de alaposan, mint sokat elnagyolva. Megvalósul az óvodapedagógus módszertani szabadsága. a gyermek önkifejezésének lehetősége, nem sérül a szabad játék sem.

- **A gyermekek fejlettségi szintjének rögzítése:**

A gyermekek fejlődésének nyomon követési dokumentuma

Ez intézményünk saját kidolgozása, elektronikus úton előállított dokumentuma, mely tartalmában, megfelel a mindenkor jogszabály előírásoknak, a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába lépésig tart a gyermek fejlődésének nyomon követése. A dokumentáció tartalmazza a gyermek anamnézisé, a befogadási időszak végén a tapasztalatok rögzítését. Tartalmazza a fejlődési mutatókat, a gyermek fejlettségi szintjét, a fejlődés ütemét, a differenciált nevelés irányát, egyéb megfigyeléseket, intézkedéseket, az elért eredményt, szakértői vizsgálat megállapítását, intézkedésre tett javaslatait, felülvizsgálat megállapításait, és a szülői tájékoztatás feljegyzéseit. Mindig mindenkit csak önmagával hasonlítunk össze. Minden esetben megpróbáljuk a pozitív elemeket kiemelni és értékelni. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek saját ütemük, „érési programjuk” szerint fejlődnek.

Valljuk, hogy a hatékony és tudatos tevékenység elengedhetetlen feltétele a folyamatos és rendszeres időközönként történt értékelés. Ez elképzelhetetlen ellenőrzés nélkül.

A mérés, értékelés alapjait a pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései jelentik. Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének, fejlődésüknek alakulásáról. Ahhoz, hogy a gyermek fejlesztése hatékony legyen meg kell ismerni mely részképesség hiánya okozza az esetleges lemaradást. Ennek egyik módszere a megfigyelés, melyet végezhetünk csoportos, egyéni vagy mikrocsoportos formában, természetes környezetben. Arra kell törekedni, hogy minden funkcióra kiterjedő legyen, a teljes gyermeki személyiség feltérképezésére irányuljon. A mérés a fejlesztés eszköze, az értékelés segítséget nyújt az együttműködéshez, a szülők megfelelő tájékoztatásához, csoportprofil készítéséhez.

- A gyermekeket 3 évesen a logopédus méri fel a KOFA teszttel, melyet a szülő tölt ki gyermekéről
- 4 éves korban BTMN prevenciószűrővizsgálat történik szakember bevonásával, szülői hozzájárulással
- A gyermeket 5 éves korában logopédus méri fel-beszédfejlettség szintmutatói
- 5-6 éves korban tehetségigéretszűrése történik
- A gyermekek egyéni differenciálása megnyilvánul a képességeiknek megfelelő feladatok végzésében, az eszközök használatában, különböző technikák alkalmazásában, a tevékenység tartalmi kibontakozásában, témaválasztásban, valamint a tevékenységhez illeszkedő munkaformában. A differenciálás sokféle lehetőségével biztosítottá válik a gyermekek egyéni képességeik kibontakoztatása, fejleszthetősége.

Az óvodapedagógus biztosítja az egyéni differenciálás lehetőségeinek megvalósítását, a tevékenység szervezése és tervezése során tudatosan építi a gyermeki képességekben megnyilvánuló eltérések figyelembevételére.

X. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

X.1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések

Cél:

- Kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.
- Az egyenlő bánásmód biztosítása, a meglévő hátrányok csökkentése a nevelés minden területére vonatkozóan.

Feladat:

- A gyermeki jogok érvényesítése, érdekeik képviselete.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az intézmény szolgáltatásaihoz minden gyermek számára.
- Törvényi előírások figyelembevétele, egyenlő esélyek biztosítása.
- Különbözőségek sokszínűségének tolerálása, másság elfogadása.
- A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A gyermekek szükségleteinek megismerése.
- Differenciált, személyes bánásmód alkalmazása a gyermekek érdeklődésének figyelembevételével.
- Minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztésének megvalósítása.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések (Cél, feladat, a gyakorlati megvalósítás feladatai.)

- A gyermekek személyiségfejlődését önmagukhoz való viszonyítása.
- A gyermekek fejlődésének reális, konkrét, előremutató segítő értékelése önmagukhoz viszonyítva.
- Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazásával biztosítja a felzárkóztatást, a kiemelkedő képességek gondozásának lehetőségét.
- Reálisan, szakszerűen elemzi, értékeli az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Korrekt módon tájékoztatja, támogatja a szülőket a gyermeki jogok védelmében.
- Felkutatja, és eljuttatja a családokhoz - a gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formákat
- Összehangolja az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységét a gyermekek szükségleteivel. - Kezdeményezi szakemberrel történő együttműködést a korrekciós - érzelmi, szociális, értelmi és mozgásos - feladatok ellátásában

X.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek (Fogalom meghatározás, cél, feladat, a gyakorlati megvalósítás feladatai.)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

1. A szülő vagy a családba befogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba befogadó

gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.

2. A szülő vagy a családba befogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba befogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

3. A gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti három pontban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll. Valamint továbbá: A nevelésbe vett gyermek. Az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Cél:

- A hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.
- A hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozásának érvényesülése és a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet.

Feladat:

- A hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozására vonatkozó intézkedések.
- Egyes nevelési területek erőteljesebb középpontba helyezése és tudatosabb érvényesítése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Támogatja a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratását.
- Megteremti az integrációt elősegítő csoportalakítás feltételeit.
- Törekszik az igazolatlan hiányzások minimalizálására.
- Támogatja a szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítását.
- Komplex állapotfelmérést végez az óvodába lépéskor.
- Biztosítja a kisgyermek egyénre szabott befogadását.
- Nagy hangsúlyt helyez az érzelmi nevelés, szocializáció, egészséges életmódra nevelés, kommunikációs nevelés területeinek fejlesztésére.
- Tudatosan fejleszti önmaga és környezete társadalmi érzékenységét.
- Korszerű óvodapedagógiai módszereket alkalmaz.
- Egészségügyi szűrővizsgálatokat kezdeményez.
- Hangsúlyozza a gyermekorvosi és védőnői tanácsadás fontosságát.
- Gyermekjóléti szolgáltatásokat kezdeményez, illetve szervez.
- Aktívan együttműködik a szociális ellátórendszerrel.
- Tudatos pedagógiai munkájával támogatja az iskolaérettség elérését.
- Támogatja az iskolaválasztást.

- Közös óvoda-iskola átmenetet segítő programokat szervez az érintett iskolákkal.
- Egyéni beszélgetéseket kezdeményez.
- Személyes kapcsolatot alakít ki minden szülővel.
- Rendszeres tájékoztatást ad a gyermekek fejlődéséről.
- Tudatosan alakítja a szülői közösségeket, közösségfejlesztő rendezvényeket szervez.
- Családlátogatásokat kezdeményez.
- Törekszik a szülői igények kielégítésére, szemlélete partnerközpontú

XI. A GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek (Cél, feladat, a gyakorlati megvalósítás feladatai)

Cél:

- Minden gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, saját családi környezetében történő egészséges felnevelkedésének támogatása.
- A gyermekek fejlődését hátráltató körülmények megszüntetése a pedagógiai és gyermekvédelmi feladatok szoros kapcsolódásával.
- Az óvoda és a családok között bizalomra épülő kapcsolatrendszer kialakítása.

Feladat:

- Szeretetteljes légkör megteremtése, óvó-védő szociális funkciók biztosítása.
- A prevenció kiterjesztése minden gyermekre.
- A gyermeki szükségletek kielégítése minden rendelkezésre álló eszközzel.
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása a hátrányok csökkentésére.
- Egyéni képességekre és fejlődési ütemre igazított nevelés.
- A gyermekek családi hátterének, szociális körülményeinek megismerése.
- A veszélyeztető körülmények feltárása.
- A szülői szerep eredményesebb megvalósításának segítése.
- A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén javaslatot tesz védőóvó intézkedésekre.
- Segíti az újonnan érkező gyerekek befogadását, igyekszik beilleszkedésüket zökkenőmentessé tenni.
- Felismeri a problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket- jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember – pl. pszichológus segítségét kéri.
- Tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst igazolatlan hiányzás esetén.
- Differenciált fejlesztéssel segíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását.
- Korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülővel, szükség esetén családlátogatásokat szervez, a tapasztalatokat dokumentálja.
- Probléma esetén fogadóórákat kezdeményez.

- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.
- Támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti a családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyerek családban történő felnevelését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Összefogja a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat az óvodában.
- Tájékoztatja a szülőket a különböző kedvezményekről, anyagi veszélyeztetés esetén rendszeres vagy rendkívüli támogatás megállapítását kezdeményezi.
- Együttműködik a jelzőrendszer tagjaival.
- Segíti, támogatja az óvodapedagógusokat a fogadóórák és családlátogatások alkalmával.
- Ha a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel az óvoda nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- Elkészíti a jelzőrendszeri beszámolót.
- Prevenációs és szabadidős programokat szervez.
- Szociális szolgáltatásokat szervez.
- A gyermekvédelmi munkát dokumentálja gyermekvédelmi naplóban.

XII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 13. pontja szerint kiemelt figyelmet igénylő az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő vagy kiemelten tehetséges vagy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásáról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, valamint gyógykezelés alatt álló gyermek.

XII.1. A sajátos nevelésű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi-, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb fejlődési zavarral (pl. figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Célunk:

- A sérült gyermekek hátrányok nélküli beilleszkedésének támogatása.
- A gyermekek közti különbségek elfogadása.
- Az integrált nevelés és az esélyegyenlőség megteremtése.

Feladatunk:

- Elfogadó és befogadó közeg kialakítása.
- A játék és eszközhasználat segítése.
- A gyermekeket az elfogadásra, szeretetre nevelése.
- Olyan tevékenységek, programok szervezése, melyben a gyermekek egyéni sikereket érhetnek el, támogatva ezzel a felzárkóztatás folyamatát.
- Szociális képességek kialakítása.

- „Egyedül nem megy” SNI-s pályázaton való részvétel.

A sajátos nevelésű gyermekek teljeskörű fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember szükséges.

XII.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzd az a gyermek, aki szakértői bizottság szakértői véleménye alapján életkorához képest jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányossággal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelésű gyermeknek.

Célunk:

- Elfogadó közeg kialakítása.
- A szocializáció folyamatának segítése, beilleszkedés támogatása.

Feladatunk:

- A gyermekek fejlesztése életkori sajátosságuk figyelembevételével.
- Gyermekek és szülők segítése egyaránt.
- Tanulási, magatartásszabályozási hiányosságok csökkentése.
- Gyermekek közösségbe integrálása.
- Innovatív, egyéni sajátosságokra alapozó módszerek alkalmazása.

XII.3. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása

Kiemelten tehetséges az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magasfokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk:

- A tehetséges gyermekek felfedezése.
- Lehetőségek kínálása a gyermekek kreativitásának kibontakozására.
- Az óvoda tehetséggondozási stratégiájának megvalósítása.

Feladatunk:

- Kompetenciafejlesztés.
- Kiemelt figyelem a kreativitás kibontakozásának lehetőségére.
- Együttműködés szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, pszichológus) és a szülőkkel.
- Együttműködés más intézményekkel (pedagógiai szakszolgálat, bábszínház, kerületi óvodák, iskolák).
- Tehetséges gyermekek által készített produktumok bemutatása, kiállítás szervezése.

Óvodánkban a kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, valamint a kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon történik. Ilyen foglalkozás az Angol-kuckó, a Bozsik-foci, a Zene - Ovi, és az úszásoktatás.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
2. *Dr Füle Sándor* – A PEDAGÓGIAI PROGRAM KÉSZÍTÉSE OKI, Budapest 1997.
3. *Tolnai Gyuláné* – ISKOLAELŐKÉSZÍTŐ AZ ÓVODÁBAN Miskolc, 1997.
4. *Tolnai Gyuláné* – A TERMÉSZET ÜZENETE 1. KÖTET Debrecen, 1998.
5. *Deákné B. Katalin* – MINDEN KEZDET NEHÉZ 1997.
6. *Majorossy Judit* – EGYÜTT AZ ELSŐ OSZTÁLYBA TRIVIMUM Kiadó, Budapest, 1992.
7. ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL Elmélet és módszertan. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
8. *Kovács György- Bakosi Éva* – JÁTÉK AZ ÓVODÁBAN. Debrecen, 1998.
9. *Dr Kuti István és dr. Kuti Istvánné* – KÖRNYEZETI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN, KÖRLÁNC Kecskemét, 1995.
10. *Forrai Katalin* – ÉNEK AZ ÓVODÁBAN. Zenemű Kiadó, Budapest 1974.
11. *Dr Kovács György – Karczewicz Józsefné – Mieble Anna* – FREINET HATÁSA A MAI MAGYAR ÓVODAPEDAGÓGIÁRA. Horizont, 1993.